

MAGYARI

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST.
VII., Erzsébet-körút 9-11.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Arpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Nrul de inscriere in Reg. Publ. periodice - Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Uj erdőtörvényt készítenek a földművelésügyi minisztériumban

A községi és megyei erdőségek teljesen állami kezelésbe kerülnek. — A közbirtokossági és részvénytársasági erdőségekre is biztosítják az állam beavatkozási jogát

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium erdőgazdasági osztálya egy törvényrendelet tervezetét állította össze, mely arra vonatkozik, hogy a meglévő erdőügyi rendelkezéseket az egész országra nézve egységesítse. Az elkészült tervezetet az ügyosztály **Jonescu-Sisesti** miniszter elé terjesztette, s a miniszter jóváhagyása után a törvényvéleményező tanáchoz küldik, hogy alkotmányosság szempontjából a szöveget felülvizsgálja.

A törvénytervezet a köztulajdonban álló, vagy közérdekű erdőségek kezelését teljesen állami felügyelet alá helyezi. Az ilyen erdőségek sorába tartoznak először is a közintézmények erdői, különösen a megyéké és községké. Ezeket a törvénytervezet az állami tulajdonban levő erdők módjára az állami erdőigazgatás kezelésébe adja.

Közérdekű erdőtulajdonokká minősülnek a vagyontársaságok erdői. Tehát azok az erdők, melyek a régi királyságban a kisbirtokosok közösségei, Moldvában az ugynevezett „részesek” (ösfoglaló tulajdonosok) társulatai, s Erdélyben és Bánságban a közbirtokosságok tulajdonában állanak. Ezeknek a vagyontársasági erdőknek a kezelése fölött is az állam gyámkodó hatóságát gyakorol, hogy az erdők állományának megőrzése és jó kezelése biztosítva legyen.

Az erdőkhoz fűződő általános nemzeti érdekek folytán a részvénytársaságok tulajdonában levő erdőségekre is a törvénytervezet kiterjeszti az állam beavatkozási jogát. Ez a beavatkozási jog ugy az erdők kezelése, mint továbbművelése és kihasználása tekintetében érvényesül.

Az állami erdőpénztár közbelépése az erdőtermékek értékesítésénél

A törvénytervezet intézkedéseket ír elő, hogy a fentebb felsorolt köztulajdonú, illetve közérdekű erdők fatermelése hogyan osztható fel a lakosság szükségleteire, illetve kereskedelmi értékesítésére. Az új törvény különösen azt akarja biztosítani, hogy nevétséges áron ne jusson egyes kihasználók kezébe az erdők termelése. Az erdőkihasználásban az irányelv, hogy elsősorban a vagyontársaságok tagjainak saját építési és tüzfára vonatkozó szükségletei legyenek kielégítve, azután az évi vágásmennyiségből főlegül maradót készletek értékesítése minél jobb áron történjen. Evégett nem

elégéses, hogy nyilvános árverések legyenek. Az állami erdőpénztárral összefüggő egyed-
árusági üzemeket is az értékesítésnél való közreműködésbe be kell vonni.

A községi és megyei erdőkben az évi vágásterületek kijelölése, az újraültetések végbevitelére mind az állami erdőigazgatás rendelkezései szerint történik. Hasonló szempont alá esnek a vagyontársasági és részvénytársasági erdők is, melyeknél az erdőkihasználási és erdőművelési tervek és megvalósítások mind az állami erdőhivatalok utmutatásai és jóváhagyásai szerint kell hogy történjenek.

Az erdei vagyontársaságokból tilos egyeseknek kilépniük

Az új törvénytervezet egyik lényeges rendelkezése, hogy a közbirtokossági és egyéb hasonló természetű vagyontársaságok felbomlását határozott tilalommal akarja megakadályozni. Eszerint a jövőben az ilyen vagyontársaságokból egyeseknek tilos lesz kilépnie. Sőt az eddig kiléptettek erdőrészei is állami felügyelet alá kerülnek. Az eddig kiléptettek a vagyontársaságba visszaléphetnek. Sőt a törvénytervezet azt is kimondja, hogy a vagyontársaságok visszaállítását nemcsak az egyesek kezdeményezhetik, hanem maga a földművelésügyi miniszter is elrendelheti.

Az erdőkitermelések gazdaságosabbá tételére végett a jövőben elkerülni kívánják, hogy rendkívüli vágásterületekkel előre letarolják a több nemzedék használatára szükséges faanya-

got. Ennélfogva rendszeresíteni kívánja a törvénytervezet, hogy a vagyontársaságok tízéves kölesönökkel gondoskodhassanak rendkívüli kiadásaiak fődözéséről.

Vorbuchner Adolf gyulafehérvári római katolikus megyéspüspök eskütétele

Bucurestiből jelentik:
Értesülésünk szerint **Vorbuchner Adolf** gyulafehérvári római katolikus megyés püspök ötélsége a király előtt, szombaton délnben elmondotta hivatalbalépési esküjét. Az eskütétel részleteiről lapunk közelebbi számában közlünk bővebb tudósítást.

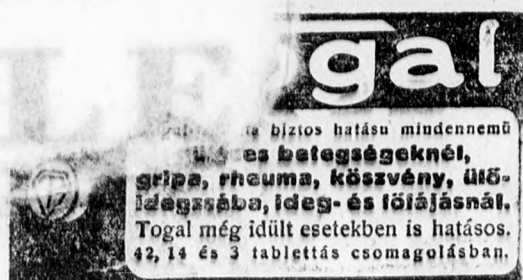
Az utolsó riport

Nekünk, akiknek kenyérpálya és kötelező életsors az újságírás, nem igen lehet hiúságunk a magunkról beszélés. Foglalkozásunk inkább arra utal, hogy mások hírnevét terjesztjük, míg magunk névtelenül maradunk. Most mégis szomorú alkalom támadt, mely újságírókat taszított az előtérbe, s kegyetlen kiemeléssel markolta ki őket a névtelenségből. A Debrecen közelében történt nagy repülőszerezetséltenségre gondolunk, melynek a világ minden más repülőszerezetséltensége fölött az a különös elsőseége van, hogy ez pusztította el egytömegben a legtöbb újságírókat. A repülőgép három műszaki emberén és két más utasán kívül egyszerre hét újságíró halt szörnyet a végzetes szárnyalásban; hét fiatal magyar újságíró, aki foglalkozásunkban is kartárs, anyanyelv szrint is testvérünk. A külföldi sajtókörök is nagy megilletődéssel küldötték részvénytárgyalataikat a tömeges gyászszertartással sújtott magyar sajtóhoz. A magyar közélet pedig nagy gyászompáival és átölelő lelki melegséggel vette körül a kötelességteljesítés hősi halottainak közös nagy ravatalát. A neves nagy embereknek kijáró temetéssel kísérték ki koporsóikat most szombaton délután.

Igy tértek meg végleg a föld porába a föld fölötti utolsó utjokról. A közös emberi érzés is, de az ugyanazon nyelven dolgozó újságíró érzése is csak meghatódva gondolhat erre az örök hazatérésre. Megállunk egy pillanatra, ahogy magunk előtt látjuk sírjukat, mintha mi is dobtunk volna egy rögöt a dübörgő koporsófüdelekre. Vagy mint a sírásó munkás, ki ásójára támaszkodva még egy utolsó pillantással végignézi a munkáját, a földnek azon az új kiemelkedésén, amit sírhalmoknak neveznek. Szegény ifjú kartársaink! a ti földrehullásotok nyomán is hét ilyen apró hullám támadt a földön. El lehet gondolkozni rajta, hogy mennyivel kisebbek ezek a földpúpok, vagy mennyivel nagyobbak a világ-mindenség egyéb hullámveréseinél.

Méretre kisebbek, mint a tenger hanykolódó víztornyosulásai, vagy a levegő örvénylései, vagy a sivatag homoktorlaszai, s a föld jégkorszaka és kőkorszaka összeütközéseinek hegyekbe és völgyekbe meredvült hullámzásai. Ezeknél a repülőszerezetséltenség halottjainak sírhalmi mérete sokkal-sokkal kisebbek. De amit a gondolkodásokban, a szellemi terület síkján okoznak, azok a hullámzások a fájó emlékezésből, a hátramaradtak sóhajto keblének az emelkedéséből föl tudnak jutni a végtelenség magasába is. Elgondolkozhatunk az ő sírhalmukon, hogy ime itt vannak a levegőért küzdő emberiség legújabb áldozatai, kik a levegőbe szállás tragikus hősei sorát a maguk számával növelték. Hány száz és ezer volt előttük és vajjon hány száz és ezer fog következni utánuk? Mikor lesz teljes a sorozat, míg a levegő fenntartó ereje és a földvonzás közötti óriási ellentétet az emberi szellem ügyessége egész biztonsággal ki tudja egyenlíteni? Szép ez a küzdeni merés és küzdeni tudás az elemekkel, s ha az ember vállalkozott rá, csakugyan részt vállalt a végtelenségből.

De hiszen az a hét ifjú kartárs nem is

ilyen nagy elhatározással szállott a halálos repülőgépre. Csak gyorsabban otthon akart lenni, hogy megírhasa a repülőgépek Debrecenben lefolyt nemzetközi találkozásának sokszínű érdekességét. Hamar, hamar, minél hamarabb. Versenyeznek a jobboldali, a baloldali, a középírányú lapok egymással, tudósítói ki kell tenniük magukért. Így zsúfolódott össze egy alkalmi repülőgépre a legkülönbözőbb irányzatú lapok munkatársai közül hét ifjú ember. Gondokkal és szorgossággal telten, vagy éppen bohémesen mosolyogva, és kacagva, talán kötekedve is, hogy kié lesz a jobb riport. És egyúttal, életük egyszerre való ellobbanásával, közösen csinálták meg az utolsó riportjukat. Nem tudták megírni, de megcsinálták. Ezért voltak a köteleljesítés hősei.

Jobboldali, baloldali, középírányú törekvések szószólói voltak, ellentétek kifejezői, talán szenvedélyes ellenfelek is. Vitakozhattak sokszor a vér misztériumáról, a vér és föld közöségének népköltői erejéről, a szabadság elméletéről és gyakorlatáról, a nemzeti és nemzetközi, vagy nemzetfölötti eszmények elsőségéről, a hazáról és hazátlanságról, s aztán sok minden egyébről, ami ma a sajtóban és a közéletben lappangó vagy nyílt feszültségek okozója. Talán amíg együtt szálltak és libegtek a levegőben, akkor is lehetett ilyenféle vitájuk, vagy különböző életértékelésük egymás között. Mindenki szilárdan érezhette magát a maga eszmei és érzései talaján. Pedig csak a levegőben lógtak, párhuzamosan kifeszített deszkák között néhány tízliternyi benzín tüze hajtotta a légsavart, hogy előre vigye és a híg levegőben föntartsa őket. Alatt erősebb volt az öreg föld vonzása, mint fönn a levegő tartó ereje, meglibbentek a deszkaszálak, szeszélyes lóbogásu lett a benzín tüze, megbokrosodott a légsavart, s alázuhantak az emberek.

Alázuhantak és összeroncsolt testükből közössé folyt össze a vérük, s közössé vált al-

tuk a föld, mely vérüket beitta. Az alázuhant repülőgépből kicspott a tűz és annak a lobogása között szállt el az emberek lelke is közösen, végtelen nagy szabadságokba, a lélek örök hazája felé. Vége van a földi élet vitáinak. Jobboldali, baloldali, középírányú nézeteltérések föloldódtak a mindenirányú nagyobb élet egyetemességében. Lehullottak a vilázók, a föld erejéhez ütődve szétzúzódtak, s mégis magasabbra érték, mint mikor a levegőben szállottak. Továbbrepültek, de testük nélkül, mintha gondolatá váltak volna, s ez a röpülés a legtöbb erejű és a legbiztosabb. Ehhez képest csak esztelenesség, vagy a halál árnyékában libegés minden olyan röpülés, amit párhuzamosan kifeszített deszkákkal, benzintűzel és légsavarral az ember ki tud kényszeríteni a levegőtől.

Ijú kartársainknak ez a végtelenbe röpülés csak azért olyan végtelenül szomorú, mert nem küldhetnek onnan innmár semmi tudósítást. Utolsó riportjukat elvégezték. Csak az emlékezés, vagy a képzelet szállhat utánuk.

hogy a sejtelmek kódében láthasson valamit az ő körvonalaiából. A földön maradtoknak kell igyekezniük, hogy szeretettel és hittel, eltelve, mind tökéletesebb és mind biztosabb lehessen az emlékezésük és képzeletük. A végtelenbe röpülésnek így halál nélkül is megvannak az emberi és földi módszerei: a gondolkodó ész, az érző szív, a lélek emelkedni tudása. A technikai küzdés azért csak tovább folyik, hogy az ember a végességek átörpülésében is mind biztosabb legyen. Nincs ellentét ebben. A végességek átörpülésének ez az örök küzdelme is ember és ember közötti távolságok eltüntetésére, lelkek közelhozására fog vezetni. Az emelkedésbe a végtelenség fele.

Közös magasságokba fogunk jutni, honnan kicsinyességek látszanak az ellentétek, amiken szelíd mosolygással napirendre térünk. A földi röpüléseknek még lesz sok zuhanása, de mindenikkel az emberiség ujjabb és ujjabb lelki emelkedések felé fog haladni. Ezt olvassuk a hét újságíró közös vérről írott utolsó riportjából.

Negrin spanyol köztársasági miniszterelnök lakást keres Svájcban

Companys katalán köztársasági elnök egy délfanciaországi fürdőhelyre utazott. A köztársasági vezető emberek fölkészültek a menekülésre

Zürichből jelentik: Itt olyan hírek terjedtek el, hogy a spanyol köztársaság vezetői menekülésre készülnek. Most érkezett jelentés szerint Negrin miniszterelnök részvesz az itt tartandó élettani nagygyűlésen és lakás foglalását kérte a maga számára. Azt hiszik azonban, hogy Negrin nem annyira a tudományos érdeklődés, mint inkább a menekülés hozza Svájcba. A spanyol köztársasági vezetők ugyanis nagyobb pénzüsségeket helyeztek el zürichi bankokban arra az időre, midőn a köztársasági ellenállás összeomlik és nekik menekülniük kell.

Ezt a feltevést erősíti meg az a jelentés is, mely Párizsból érkezett. Eszerint Companys katalán köztársasági elnök csütörtökön Perpignanba érkezett s innen egy délfanciaországi fürdőhelyre utazott tovább, ahol felesége már

néhány hete tartózkodott. Companys kísérlete ugyan hangsúlyozza, hogy az elnök csupán 4-5 napig marad a fürdőhelyen, de beavatottak tudni vélik, hogy tartózkodását a spanyol harcterek eseményeitől teszi függővé.

Sain Jean de Luxemból jelentik: Ciudadreálból érkező hírek szerint Miaya tábornok, Madrid védője az estramadurai hadszíntérre érkezett, a tábornok a köztársasági állásokat vizsgálja felül és új tervek készíti a további ellenállásra.

Barcelonából jelentik: A köztársasági kormány köszönőlevelet intézett a csehszlovák kormányhoz, amelyben hálás hangon köszönetet mond a tőle kapott segítségért. Ez a segítség most kétféle csehszlovák volt. A barcelonai kormány egyúttal azt is kifejezte, hogy további segítségre van szüksége.

A mai Olaszország katolikus költői

Ira: Gáldi László

Míg a francia irodalom katolikus újjászületése, a „nouveau catholique”, melyet az irodalomtörténészek Baudelaire-ig, sőt azontúl Chateaubriandig szeretnek visszavezetni, általánosan ismertté vált Magyarországon s nemcsak a nagy költészet élvezi Claudel, Francis Jammes, Péguy verseit, hanem tudunk magyar költőket is, akik nyugati ösztönzések hatása alatt állanak, addig az olasz irodalomban megnyilatkozó eleven katolicizmus, az egy Papini kivételével, számunkra jóformán teljesen rejtve maradt. Különös jelenség ez éppen ma, mikor soha nem látott lehetőségek kínálkoznak az olasz-magyar kapcsolatok elmélyítésére, de mégsem egészen megelégedünk, ha meggondoljuk, hogy az olasz irodalom megismerésének más területén is, elsősorban a regényvel és a drámával kapcsolatban, hasonló hiányokat figyelhetünk meg. E mulasztás epp a katolikus líra terén sürgősen pótlando, mert csak így tehetünk szert a mai neolatín katolicizmus szélesebb körű megismerésére s csak így ellensúlyozhatjuk azt az egyoldalúságot, amely a kizárólagosan francia orientációból szükségszerűen ered. A francia és az olasz katolikus költészet egymást kölcsönösen kiegészíti s a kető együtt a magyar irodalom szempontjából felelős hatóerőt jelent.

A mai olasz líra katolikus jellegét nem szabad — bár ez az igaz-vérig katolikus Dante népszerű paradoxonnak látszik — túlságosan megszűre visszavezetnünk. A XIX. század elején felcsendült ugyan Manzoni himnikus költészete (Inni Sacri, 1812-22), de ettől a modern lírának hangja és szelleme meglehetősen távol áll. A század második felének nagy költői, a Carducci — D'Annunzio — Pascoli triász nem oly eszméket

képviselnek, melyek a vallásos költészet kivirágzását elősegíthették volna. Carducci, a liberális Victor Hugo szellemi rokona, ki költői működése mellett elsősorban irodalomtörténész volt, még történelmi munkáiban is valóságos viaskodik az irodalom életében megnyilvánuló vallási erővel: az Egyház döntő szerepét elhomályosítani nem tudja ugyan, de antikvilágosság-gal telt lelke hevével szörjra komor jelzőit a „sötét” középkorra, D'Annunzió a vallásos elem csupán a dekoratív hatású világkép díszítőnyelve. Pascoli pedig, az apró szenvedésekre hajló könyörület költője, a vallásos élmény helyett inkább valamiféle általános humanitáris eszmény felé fordul. S még ha e három költő a vallásos érzés nagyobb potenciáját hordozza is, hatásuk akkor sem lehetett volna számottevő a következő nemzedékre: amint a XX. század elejének olasz irodalmi áramlatai mutatják, a fejlődés vonala mind élesebben kanyarodik el az előző kor célkitűzéseitől. Egy mai költő és kritikus, G. B. Angioletti Carducci túlságosan elvontak politikai jellegűnek és pártharcok szolgálatában álló írónak tekintti, Pascolit szentimentálisnak és „sirankozónak” (lagrimosa), D'Annunziót pedig a mai kortól alapjában véve távolálló, felengző szellemnek.

A század elejének nagy hullámai, a futurizmus s az ezzel majdnem egyidejűleg beáramló impresszionizmus (melyet az olaszok még a ú. n. „poeti crepuscolari”-val, „az alkony költőivel” kapcsolatban sem méltatnak kellő figyelemre) nem járultak jelentősen hozzá a vallásos érzés megerősödéséhez. Az olaszoknak nem volt Rilékék s Corrado Govoni, Guido Gozzano betegesen fáradt, törékeny strófiáikban inkább csak egy új „mal du siècle” kiábrándultságát hordozták. Gozzano így kiált föl:

Homályban elmerült-e
Végcélja minden kinnak?
S könnyek, miket emberek sírnak
Csak hullnak, hullnak az ürbe?

E szürke színekben úszó, halk reménytelenség (Govoni egyik verskötetének jellemző címe: „Harmónia csöndben és szürkeségben”) ösztönösen menekült az alkony költészetébe, mely a nyers életerő diadalát, a technika nagyszerűségét dicsőítő futurizmusnak sajátos ellenpólus képezi. Az olasz szellem két arca csillan ki ebből az ellentétből: az a kettőség, melyet Russo professzor egyik Budapesten tartott előadásában — igaz, hogy kissé más vonatkozásban — a „solaritá” és a „lunaritá” jelzővel illetett. A feltörő életerő, a futurizmus páratlan lendülete valóban csupa napfény és ragyogás, a lemondás költőinek lantján pedig valóban valami kései romantika halvány holdfénye lebeg.

A háború után a helyzet teljesen megváltozik. Az erőviszonyok átalakulnak s kitör, eleven költői kifejezéshez jut az a katolikus, mely az olasz lélekben talán mindig benne rejtett. Ez Papini „Krisztusá”-nak kora, erre az időre a regényíró Borgese megtérése s ezekben az években robban ki a háborúban járt fiatal nemzedékből az ellenállhatatlan vágyakozás e Krisztus után. Nem teológiai bizonyosságok keresése ez nem Pascal módjára világiak számára itt hitvédelemből sarjad ez az új vallásos megismerés, hanem a lélek legőszintébb kívánságából. Különös miszticizmus árad végig az olasz költészetben s e misztikus életérzésből meghatóan bontakoznak ki a keresztény alázat, a krisztusi odaadás nagy erényei. Már 1922-ben elméletileg is van ennek az új irányzatnak: Guido Manacorda ekkor adja ki „Uj misztika felé” (Verso una nuova mistica) című tanulmányát.

Két vonás jellemzi a katolikus újjászületést Olaszországban: az egyik az intellektuális elemek háttérbeszorítása — ellenhatás ez minden racionalizmussal szemben — a másik pedig a tökéletes szellemi megalázkodás az Istenség előtt. Verekről lévén szó, minden száraz elméleti

Tárgyalások indultak a Szentszék és az olasz kormány között a fajkérdésről

Rómából jelentik: Jól értesült körök arról tudnak, hogy a Szentatya és az olasz kormány között teljesen bizalmasan tárgyalások indultak meg a faji-kérdés körül támadt nézeteltérések elsimítása céljából. Megállapítják, hogy mindkét fél szíven viseli az ügyet és el akarja kerülni, hogy az 1931-ben történt nézeteltérés újra megismétlődjék.

Románia a nemzetközi érdeklődés homlokterében

Bucurestből jelentik: Az az átalakulás, amelyen Románia keresztülment, nem csupán országunk belső életére, hanem a többi államokkal való kapcsolatainkra is kihatással van.

A külföldi sajtó hosszú cikkekben méltatta azt a civilizatorikus fejlődést, amelyen a Dunadeltájánál fekvő latin állam keresztülment.

Mig eddig Romániát olybá tekintették, mint amely nem tud döntő szerepet játszani az európai, vagy világpolitikában, most, amióta a politikai változás bekövetkezett, egészen megváltozott a külföld magatartása. Rövid idő alatt mindazok, akik eddig mellőztek bennünket, bámulva, sőt talán meglepetéssel állapítják meg, hogy itt délkelet-Európában egy elegendő ismeretlen, munkakészséggel rendelkező nép él.

Romániát eddig úgy tekintették, mint a balkáni mozaik egy darabját s ilyen értelemben is ítélték felőle. Csak most, amikor Öfelsége II. Károly király új irányt szabott az országnak s amikor nemcsak belpolitikánk változott meg gyökeresen, hanem a nemzet lelkiülete is új tartalmat kapott, csak most kezd ránk felfigyelni a világ.

Eszt a fokozottabb figyelmet, ezt az érdeklődést, mely felénk irányul, teljes mértékben megérdemeljük. Ma Románia a maga természetadta gazdaságával, közgazdasági lehetőségeivel, civilizatorikus és szellemi befolyásával, melyet egész Kelelet-Európára kiterjesztett, új lehetőséget nyert. Ezzel egyidőben Bucuresti, az ország főváros a Dunavölgye és az egész Balkán félsziget legjelentősebb városa lesz.

Mar nagy elismerés számunkra az is, hogy az Egyesült Államok kereskedelmi küldöttségét, mely eddig Bécsben működött, Bucurestibe helyezték át, hogy innen figyelhessék a dunai és Balkán-államok gazdasági fejlődését. Most már csak tőlünk függ, hogy ezt a figyelmet kiérdemeljük és a nemzet egész erejét és alkotóképességét a megindult fejlődés szolgálatába állítsuk.

meghatározásnál többet mond talán Giorgia Umani következő költeménye.

Remegve kéne rejteket keresnem,
hisz jól tudom, hogy olvasól a szívben,
de mégis inkább felajánlom híven
szerény szívem s esendő gyöngye testem.
Kegyelmezz, Uram! Add, hogy ez a messiási
elfutó élet ezüsthid legyen
át a kinon s a gyótró végzetten;
add, legyen síma, mint a szélnek útja,
mikor a tenger opálos mezőit
a hajnal amulatában befutja.
S add azt is, Atyám, hogy lelkeim az esti
órát azeliden, esőndben érje el,
legyen tünése lenge békejel,
varázsos ősi alkony, s add, karácsony
már szent ládabhoz borulva találjon!
Akkor végre az örök Költeményben
Uram, Teveled összeforrni hagyj,
én szó vagyok csak, Költeszet Te vagy!

A katolikus lírának előfutárja és szellemi őse Giosué Borsi, egy kevésbé ismert, fiatal lírnőri költő. 1915-ben a harctéren esett el. Ifjúságát — mint egykor Chateaubriandét — három tragikus csapás rázta meg.

1910-ben atyját, a következő években pedig nővérét és öccsét vesztette el. Szerencsére oly lelkipásztorra talált, ki megértetett szenvedéseit s ki — ami még fontosabb, képes volt megvilágítani s visszavezetni az Istenben való megnyugvás útjára. Megtéréséről naplójegyzetek maradtak fenn, melyek azonban csak a költő halála után láttak napvilágot. E jegyzetek nemcsak hű képét adják Borsi lelki fejlődésének, hanem rávilágítanak arra az egész szellemi háttérre, melyből a mai olasz líra katolicizmusa táplálkozik. Borsi jegyzetei az Istenkereset útjának egyes állomásait jelzik, ama utét, melyet „nem a könyvben, hanem csak a szív mélyében találhatunk meg”. „Istenem... mennyire segítesz Te engem!... Mennyire érzem a Te moso-

Minden Leu, amit a helyes fogápolásra kiad, tőkebefektetés egy egész életre: fehér, erős, egészséges fogak!

KALODONT

FOGKÓ ELLEN

Csehszlovákiai magyar, német és szocialdemokrata küldöttségek Runciman lordnál

A magyarság vezetői jövő héten folytatják tárgyalásaikat az angol tanácsadóval. Runciman lord visszaadta Szüllő Géának a látogatást

Prágából jelentik: Mint legutóbbi számunkban jeleztük, az Egyesült Magyar Párt vezetői dr Szüllő Géza, dr Jaross Andor és gróf Eszterházy János pénteken délben látogatást tettek Runciman lordnál. A látogatás másfél órán át tartott és ezalatt a magyar vezetőknek alkalmuk volt tájékoztatni a lordot a csehszlovákiai magyarságot érintő valamennyi kérdésről. A tanácskozáson jelen voltak az angol kiküldött szakértői is. A tárgyalásokról nem adtak ki hivatalos jelentést. Általában lord Runciman tanácskozásait bizalmas jellegűeknek tekintik és tartalmukról nem adnak ki jelentést.

A látogatás után Runciman lord felkereste lakásán dr Szüllő Géát és felesége nevében

meghívta őt. Szüllő Géza azonnal felkereste Lady Runcimant, akit már a népszövetségi ligák tanácskozásából ismert. Szüllő Géza látogatása Runciman lady-nál egy fél óráig tartott.

A magyar vezérférfiak pénteken délután hazautaztak Prágából, de a prágai magyarság körében úgy tudják, hogy rövidesen újra visszatérnek s Runciman lorddal folytatják tárgyalásaikat. A „Prágai Magyar Hírlap” ezzel kapcsolatosan azt írja, hogy a pénteki látogatással az angol küldöttség és a magyar pártvezérek tanácskozásai még nem fejeződtek be, mert a magyarság vezetői még a részletkérdésekről kell, hogy tájékoztassák Runciman lordot. A lap szerint a magyar vezetők jövő héten folytatják további tanácskozásait az angolokkal.

A pénteki nap folyamán Franke német képviselő tett még üdvözlő látogatást lord Runcimannál, majd a délután folyamán az Ackron-szállóban a német szocialdemokraták küldöttsége jelent meg. A küldöttség átnyújtotta lord Runcimannak a szocialdemokrata párt emlékiratát, melyben kifejti, hogy miként képzelel a nemzetiségi kérdés megoldását gazdasági, társadalmi és politikai szempontból.

Lord Runcimant és feleségét pénteken Krofta cseh külügyminiszter látta vendégül a Czerny-palotában.

„Egy egér sem juthat át a Dardanellákon!”

Istanbulból írják: A Törökországnak Anglia részéről adott tizenhatalmillió angol font hitelkeret egyik részletét, hatmilliót, a Dardanellák tökéletes kiépítésére fordítanak. Külön ágyúgyár épül Törökországban és eddig még nem közismert találmányokat fognak felhasználni a tengerszoros olymértű megerősítésénél, melyhez fogható nincs a világon sehol. Az angol befolyás egyre jobban érvényesül a török pénzügyi politikában s ennek egyetlen célja az, hogy az aranyon keresztül beszorítsák az orosz hadiflottilát a Fekete-tengerbe. Mint egy franciányelvű ankarai tudósító megjegyzi: — Ugy megerősítjük a Dardanellákat, hogy azokon egy egér sem mehet át tudunk nélkül

lyodat, a Te szeretetedet, a Te édes, parancsoló, ellenállhatatlan hívásodat! Mennyire megértem, hogy az én felszabadulásom sokaknak üdvére válik, hogy példa lesz és egyszersmind olyan magatartás, melyet ezentúl elvárnak tőlem... „Egész szívemet akarja Ő, nem tőr meg benne semmiféle vetélytársat, mert azt akarja, hagyjak el mindent Őérette: mondjak le önmagamról, a világról, apámról, anyámról, gyermekeimről és feleségemről: akarja, követeli, kívánja, parancsolja, hogy csak Őt imádjam. Ennyire szeret Ő engem”. E jegyzetek egyik gyűjteményének címe „I colloqui” s az Istennel folytatott beszélgetések ihletője természetesen nem más, mint az „Imitatio”, melyre a költő maga is hivatkozik.

Ugy látszik, Borsi példája, amint azt maga is remélte, valóban serkentőleg hatott kortársaira. Ma már katolikus olasz költőknek egész soráról beszélhetünk. Arturo Onorí, Gerolamo Comi a misztikus lelki életet kozmikus távlatok felé próbálják tágitani s ezen a ponton bizonyos mértékben találkoznak a német „kozmosz költők” csoportjával. Mások, mint Corrado Pavolini, Luigi Fallacara vagy Carlo Betocchi már közvetlenebbek. Erősen vallásos ihletű Giovanni Bertacchi költeszete is. S azok, akiket ma a legnagyobbaknak tartanak — bár az olaszok még hiába várják a mai kor páratlanul kiemelkedő, váteszi költőjét — tehát az olyanok, mint Umberto Saba, Eugenio Montale vagy a „tisztá költészet” nagy rajongója, a sokaktól érthetetlennek bélyegzett, de alapjában véve kristályoson letisztult Giuseppe Ungaretti sem tudják kivonni magukat a katolikus áramlat megerősödése alól. Egy-egy ragyogó Papini vers evangéliumi heve perzeze csak hozzájárul a mai olasz líra egyre erősödő katolikus jellegéhez.

Nálunk ma még a felsorolt költők jóformán csak pusztá nevek, de természetesen nem késlehet már az az idő, mikor a magyar közönség is mindegyikhez közvetlen benyomásokat kapcsolhat majd s e költőkön keresztül megsejtheti a mai olasz katolicizmus igazi arcát

Mária mennymenetele és ahogy azt a világ művészei elképzelték

Nem viselt koronát, mégis a világ legnagyobb királynéja. Koszorú sem övezte a homlokát, mégis szűz a szűzek között. A magyar nép így nevezi: Nagyboldogasszony. Az élete csupa tragikum volt, elmúlása rejtély, de a megdicsőülés fényességében ragyog a boldog asszonyok között is ő a Nagyboldogasszony.

Hétfőn ünneplik emléknapiját: Nagyboldogasszony ünnepe Mária mennymenetele napja. Régebben mint Mária halálának ünnepét ismerték és így alakult ki a liturgikus életben. Am az Egyház a legtökéletesebb asszony elmúlásában meglátta és kiemelte a mennymenetele ünnepét, a néplélek pedig a szentek királynéjának megkoronázását is ezen a napon ünnepli.

Nagyboldogasszony napja a magyar nép legnagyobb ünnepei közé tartozik, Szent István óta. Mi magyarok mindenkor Nagyboldogasszony különös tiszteletében nevelkedtünk és így számunkra azok a remekművek, amelyekbe Mária mennymenetele a világ legnagyobb művészei megálmodták, a legkedvesebbek a műalkotások között.

Mária mennymenetele pedig csaknem valamennyi nagy művész megfestette.

A Madonna képek általában nem sokat különböznek egymástól, mert komoly ünnepies típusaik egyes ósági csodátevők képeiből kiindulva, a bizánci művészetben differenciálódtak és a keleti egyházban mai napig fenn is maradtak. Nyugaton — ugyancsak a bizánci művészet alapján, — a XIII. században indult nagy átalakuló fejlődés a Madonnát ábrázoló képekben. Előbb az olasz, azután a németalföldi, majd a németországi Madonna képeken érezhető ez. A régi, hieratikus ábrázolási mód helyett az emberit meggyekeztek kihangsúlyozni a művészek és a zsánerszerűség már Fra Filippó Lippi Madonnaképein is észrevehető.

De csak a Madonnaképeken.

Mária mennymenetele már nem lehetett így „megmodernizálni” bár az egyes fajok és népek érzésvilágának kifejezésére ez a téma is kiválóan alkalmasnak bizonyult. A lélek fölemelkedése Istenhez, a földfeletti tisztaság sugárzása érzik azokból a képekből, amelyek Szűz Máriát igyekeznek élete egyes szakaszaiban megjeleníteni. Mennyei élel gondolat, mennyi álomlátás van azokban a képekben, amiket Krisztusról és a Madonnáról festettek! A legtöbb művész Madonnát a Kis Jézussal, vagy a jászol mellett, Krisztus születésekor festette meg. Mária halála és mennymenetele már nehezebb témának bizonyult s ugyan ezt is megfestették a többek között Fra Bartolomeo, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Murillo és Tizian, a legeszebb kép ebben a nembem mégis Tiziané, amelyet Velencében őriznek.

Ezen a hatalmas képen Tizian minden időkre példát adott arra, hogy hogyan képzelheti el az ember azt a föl nem mérhető, magasztos pillanatot, amikor Mária felemelkedett a mennyekbe. A kép alsó részén az apostolok és hívők áhitatos serege hozsánázva tárja karjait az ég felé, amerre könnyű felhőkön állva, mint a végtelenség és mégis, emberhez közelség tündöklő jelensége, száll, angyaloktól körülvéve Nagyboldogasszony sugaras alakja. S fent, a kép felső részén az Atyaúrsten nyújtja ki a kezét, hogy megkönnyítse a mennymenetele Szűz Mária számára.

Aki ezt a festményt látta talán el sem tudja többé másképpen képzelni az égbeszállás nagy pillanatát.

Mária halálát még kevesebben festették meg a témához méltó nagyszerűséggel. Caravaggio remekművén a halál komor hangulata mellett már ott érzik a mennymenetele közeli nagyszerűsége is, és akik Mária körül sárnak csak önmaguknak siratják, hogy eltávozik közülük, de nem Máriát, kiről tudják, hogy elszenderedését a megdicsőülés fogja követni.

Nagyváradon is van egy szép Nagyboldogasszony kép, a Székessygház főoltárképe, amelyet 1779-ben Vincenc Fischer festett, Salamón kanonok megbízásából. Ezen a képen azonban az osztrák művész komponáló képessége és rajztudása jóval felülmúlja festői készségét s képen az olasz mesterek hatása is erősen érzik.

A modern művészeket már nem igen foglalkoztatja Nagyboldogasszony alakja. Talán azért, mert bírányzik belőlük a hit, áhitata, a múltnak és jelennek összekötő érzése. (H. Ő.)

Szivesen vásárolja mindenki a legjobbat,

az jó minőség azonban seholsem olyan fontos, mint a gyógyszerknél, ahol egészségre forog kockán! Pyramidon vásárlásánál gyakran ki van téve annak, hogy utánzatot kapjon! Ez ellen csak a „Bayer” kereszti védi meg! Figyeljen tehát mindig a „Bayer” keresztre. A

Pyramidon

TABLETTÁK

valódiak csak a „Bayer” kereszttel.

Kettős közgyűlés a Hangya-szövetkezeteknél

Az új törvény értelmében fölszámolták a szövetkezetek külön unióját Helyébe a Hangya-szövetkezetek közös irányítására technikai ügyosztályt létesítettek

Nagyenyedről jelentik: Augusztus 10-ikén kettős közgyűlése volt a „Hangya” szövetkezeti hálózatnak, melyek keretében a fogyasztási szövetkezetek az új szövetkezeti törvény rendelkezéseire alkalmazkodtak. A „Hangya”-központ székházában a legújabb törvényes rendelkezés ugyanis megszüntette a szövetkezetek ellenőrző szervét s így a „Hangya” fogyasztási szövetkezetek Unióját is fel kellett számolni.

A „Hangya”-központ székházában tartott felszámoló közgyűlést Imreh Zsigmond igazgatósági tag nyitotta meg majd Dósa Albert igazgató ismertette a felszámolással kapcsolatban az Unió helyzetét. A közgyűlés tudomásul véve a beszámolót, a törvény rendelkezéseinek eleget téve: kimondta a felszámolást.

Az Unió felszámoló közgyűlést a Hangya-Szövetkezetek Központjának rendkívüli közgyűlése követte, melynek célja volt a központ technikai osztályának megszervezése. A Hangya-központ közgyűlést gróf Haller István elnök nagyszabású megnyitójá vezette be, aki az igazgatóság munkatervét ismertette. Gróf Haller elnök nagyhatású megnyitójá után dr. Harmath János vezérigazgató 25 év szövetkezeti tapasztalatával mutatott rá az ellenőrzés fontosságára, a Hangya-központ gyakorlati alapokon kiforrott ellenőrző és irányító munkájára, s az új szövetkezeti törvény vonatkozó rendelkezéseire. A törvény az uniók megszüntetésével kizárta a központ munkaterületét, amennyiben lehetőséget nyújt arra, hogy a központ keretében ugnevezett technikai osztály szerveztesse, hogy ennek a szervnek segítségével lehessen végezni a szövetkezetek ellenőrzését és irányítását. Az Unió felszámolása tehát semmi különösebb nehézséget nem jelent a tagszövetkezetek életében, működésében mert a Hangya-központ, épúgy, mint az Unió megalakulása előtt, meg fogja adni a jövőben is mindig a szükséges irányítást és utbaigazítást. A közgyűlés egyhangulag elfogadta a technikai osztály megszervezésére vonatkozó javaslatát, melyet szintén dr. Harmath vezérigazgató terjesztett elő.

Ezt követően megtörtént a Hangya-központ alapszabályai módosítása, az új törvény követelményeinek megfelelően. Az új alapszabályokat dr. Szabó Ferenc központi ügyész ismertette. A közgyűlés végig a legméltóságosabb hangulatban és az egyetértés jegyében folyt le, amelyet a Magyar Iparos Önképzőkör helyiségében 150 terítékes kőzébéd követett.

DR. HARMATH JÁNOS VEZÉRIGAZGATÓ JUBILEUMA.

A közgyűlésekkel kapcsolatban kiemelkedő esemény volt dr. Harmath János vezérigazgató szövetkezeti munkásságának 25 éves jubileuma, akinek tiszteletére a tisztviselői kar a közgyűlést megelőző este 150 terítékes társas vacsorát rendezett. E társas vacsorán résztvettek a Hangya szövetkezeti mozgalom vezetői, a szövetkeze-

tek kiküldöttjei, valamint a tisztviselői kar, továbbá Nagyenyed város intézményeinek vezetői. Az erdélyi szövetkezeti mozgalom jubiláns vezérét az igazgatóság nevében gróf Haller István elnök, a testvér Hitelszövetkezetek Központja és a Minerva Biztosító Intézet nevében: dr. Gróf Bethlen László, a Bethlen-kollégium előjárósága nevében: Elek Viktor rektor-professzor, a református egyház nevében: Kovács Pál enyedi ref. lelkész, a szövetkezeti kiküldöttjeik nevében dr. Trefán Timotheus megyesi plébános, Jakab Lajos tanító, Török Mihály unitárius lelkész, Urnóssi József unitárius püspök titkár köszöntötte. A tisztviselői kar emlék-albumát Török Károly nagyváradi raktárfőnök nyújtotta át szívből jövő szavak kíséretében. Itt említjük meg, hogy a nagyenyedi Hangyaközpont tisztviselői kara már július 19-ikén is, a vezérigazgató szolgálatának pontos évforduló napján, meglepetésszerűen kedves házi ünneplésben részesítette dr. Harmath Jánost. Azon a napon az összegyűlékezett tisztikart Unghi Mihály cégjegyző vezette a vezérigazgató elé, s üdvözlő beszéddel köszöntötte. A beszédben meghatóan emlékezett meg arról az első július 19-ikéről, mikor dr. Harmath János ifjú emberként a szövetkezet ügye szolgálatába állott.

— Most, — folytatta Unghi Mihály, — midőn ezen az évfordulón itt kollégialis, meleg szeretettel állunk körül, lelki szemünk előtt van a te 1913. július 19-iki fiatal barna arcod. Ma pedig látjuk hajad őszszálait, azokat az ősz hajszálakat, amelyeket az erdélyi Hangya-szövetkezetek életének megtartásáért, jelenükért és jövőjükért folytatott állandó és izgalmas küzdelemben korán szereztél. Tudjuk és látjuk, hogy ezeken az ősz hajszálakon kívül nincs is más, amit eből a fenéktől szövetkezeti szolgálatból kifolyólag fel tudnál mutatni, de ami téged mégis százszázalékosan kárpótolhat: meg van az a felemelő és nagyszerű tudatod, hogy szövetkezeteink jelennek és jövőjének biztosításáért soha egy pillanatot sem mulasztottál el slényednek minden sejtjével és idegszállalval ezt a szent és igaz célt szolgáltad.

E köszöntő beszéd után a július 19-iki ünneplést meghatóan egészítette ki, hogy Fábán Emma tisztviselőnk, ki a közelmúltban színtén 25 éves szövetkezeti működését ünnepelte, 25 szál piros rózsából álló csokrot nyújtott át a vezérigazgatónak.

Az augusztus 10-iki ünnepségeken a bányászati német szövetkezetek is képviseltették magukat Podchen Jakab igazgató útján. A közvetlen hangulatu szövetkezeti ünnepségről szövetkezeti érdeklődők és hitükben megerősödve távoztak a résztvevők, akik meleg ünneplésben részesítettek a Hangya szövetkezeti mozgalom értékes és népszerű vezérét.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint várható időjárás: Az idő hűvös marad, vasárnap még több helyen eső, nyugati szél, az idő hétfőre javul.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület vándorgyűlése és orvos- kongresszusa Tordán

Előadások a tudomány és az egészségügyi ismeretek népszerűsítésére

Kolozsvárról jelentik: Az „Erdélyi Múzeum-Egyesület” f. év augusztus hó 28-30-án Tordán orvoskongresszussal egybekötött vándorgyűlést rendez. Mindegyik előadásra a belépés díjtalan.

A VANDORGYŰLÉS MŰSORA:

Augusztus 28-án, vasárnap, d. e. 11 órakor a ref. egyház kultúrtermében díszülés: 1. Elnöki

Népszerűsítő előadások a ref. egyház kultúrtermében

Augusztus 28-án, vasárnap, d. u. 5 órakor:

1. Dr. Tavasz Sándor: A vallászabadság etikai jelentősége. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

2. Dr. Boros György: Két Brassai az Aranyos mellett. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

3. Dr. Fugulyán Katalin: A szemüvegről. (Orvostudományi szakosztály.)

4. Dr. Gál Kelemen: A tordai unitárius iskola történetéből. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

5. Dr. Tulogy János: A Tordai hasadék. Vetített képekkel. Természettudományi szakosztály.)

Augusztus 29-én, hétfőn, d. e. 10 órakor:

6. Dr. Bocsa András: Ókori keleti nyelvek tükrözése Transzilvánia földrajzi neveiben. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

7. Dr. Schmidt Béla: A betegségek kezdete. (Orvostudományi szakosztály.)

8. Dr. Szász Ferenc: A napfoltok és az időjárás. (Természettudományi szakosztály.)

9. László Dezső: A család, mint nevelő közösség. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

10. Dr. Jancsó Elemér: Báró Jósika Miklós. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

Augusztus 29-én, hétfőn, d. u. 5 órakor:

11. Rass Karoly: Torda a magyar irodalomban. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

12. Venczel József: A székelység népesedési viszonyai. (Jog- és társadalomtudományi szakosztály.)

13. Dr. Császár Károly: Aranytől Adyig. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

Orvosok kongresszusa a Magyar Kaszinó termében

I. Ülés

augusztus 28-án, vasárnap, d. u. 5 órakor

1. Dr. Koleszár László: Elnöki megnyitó.

2. Prof. Dr. Manninger Vilmos: A rák kombinált kezelése. (Diapozitív kép- és filmvetítéssel.)

3. Prof. Dr. Orient Gyula: A rákos megbetegedés keletkezése.

4. Dr. Czako József: Szívből eltávolított tüdőesete.

5. Dr. Krausz Mihály: A házastársi idegrendszer.

6. Dr. Kardos Géza: A osecsemők habitusális hányása új megvilágításban.

7. Dr. Ujhelyi József: Az intravénás pyelographiáról.

8. Dr. Brády Albert: Gyulladásos bőrbajok helyi kezelése.

II. Ülés

augusztus 29-én, hétfőn, d. e. 9 órakor:

9. Prof. Dr. Orsós Ferenc: A vitalis reakciók törvényszerű orvostani jelentősége. (Vetítéssel.)

10. Prof. Dr. Steiner Pál: A vese genyes gócmegbetegedéseiről és sebészi kezeléséről.

11. Dr. Herskovits Izidor: Az allergiás betegségek röntgenkezelése különös tekintettel az asztma bronchiale-ra.

12. Kallós József biokémikus: Hypertonia és vérhúgsav.

13. Kallós József biokémikus: Új módszer a vércukor meghatározására.

III. Ülés

augusztus 29-én, hétfőn, d. u. 4 órakor:

14. Prof. Dr. Orient Gyula: A kén biológiai jelentősége és kiesésének következményei.

15. Prof. Dr. Gyergay Árpád: Az orrgarat injekciós helyi érzéstelenítése.

megnyitó. 2. Titkári előterjesztések. 3. Üdvözlések. 4. Elnök válasza. 5. Dr. Koleszár László: Irányok az orvostudományban. (Orvostudományi Szakosztály.) A díszülés után Gyöngyössi János sirjának megkoszorúzása. Megemlékező beszédet mond dr. Pataki Jenő. Utána közebb a Sörkertben. Serlegbeszédet mond az E. M. E. alapítójáról, Gróf Mikó Imréről, dr. Róth Hugó alelnök.

14. Cseke Domokos: Románia petróleumkinése. (Vetített képekkel. Természettudományi szakosztály.)

15. Seyfried Ferenc: Képek Dániából. (Vetített képekkel. Jog- és társadalomtudományi szakosztály.)

16. Dr. Parádi Kálmán: A tüdővész gyógyítható betegség. (Vetített képekkel. Orvostudományi szakosztály.)

Augusztus 30-án, kedden, d. e. 10 órakor:

17. Vámszer Géza: A székely vagyon- és földközösség. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

18. Dr. Oberding József György: A gazdasági konjunktúra. (Jog- és társadalomtudományi szakosztály.)

19. Gyallay Pap Domokos: Történeti nevezettségű helyek Tordán. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

20. Xantus János: Torda természeti helyzete. (Természettudományi szakosztály.)

21. Ifj. Nagy Géza: A nyelvhelyességről. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

Augusztus 30-án, kedden, d. u. 5 órakor:

22. Bányai János: A Hargita-környék hasznosítható ásványai. (Természettudományi szakosztály.)

23. Dr. Asztalos Sándor: A mezőgazdasági törvénykezés fejlődése Romániában. (Jog- és társadalomtudományi szakosztály.)

24. Dr. Kántor Lajos: Az állampolgárságra való nevelés Platonnál. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

25. Dr. Koleszár László: A fájdalomcsillapításról. (Vetített képekkel. Orvostudományi szakosztály.)

26. Dr. Balogh Ernő: A barlangkutató és jelentősége. (Vetített képekkel. Természettudományi szakosztály.)

16. Dr. Gyarmathy Dezső: Az iskolafogászat gyakorlati megszervezése.

17. Dr. Péterffy Pál: A fekélyek képződésének mechanizmusa.

18. Dr. Péterffy Pál: A peritonaeum idegen-test tuberculoma. (Bemutató.)

19. Dr. Havas József: A gégerák és annak korai felismerése.

20. Dr. Koleszár László: Idült középfülgyulladások transtubaris kezelése.

Mit nyújt a szeptember elsején megnyíló Budapesti Őszi Lakberendezési Vásár a háziasszonyoknak?

Budapestről jelentik: A szeptember 1-én kezdődő Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár iránt különösen a háziasszonyok viseltetnek nagy érdeklődéssel, mert a Vásár ezidén, — tui a lakberendezési tárgyak és háztartási cikkek káprázatos kiállításán, — valóságos háziasszonyi akadémiára lesz. Minden háziasszonyi problémára pontos és kimerítő választ ad, mégpedig szemléltetésben, állandó tanácsadóban és írásban is. Azt az ezernyi tudnivalót, amit egy modern racionalizált háztartásról csak tudni lehet, könyvekben is kiadja a vásárt rendező Országos Iparegyesület és ezt az értékes könyvet minden látogató megkapja. A Vásáron működő állandó tanácsadói iroda minden kérdésre szak-

Ifj. Kendi Finály István Dr

Vitaminok és hormonok

Amatőrkötetben 116 lei.

Az ideai nőbeldij a nagyközönség széles rétegeiben keltett érdeklődést a vitaminok iránt. Kendi Mihály könyve ebben a vonatkozásban kitűnő kézikönyv. Behatóan foglalkozik az élet fenntartásához szükséges erjesztőkkel, vitaminokkal és hormonokkal s érdekes táblázatokban mutatja ki, hogy a különböző élelmiszerek milyen mértékben tartalmazzák őket.

21. Dr. Csillag Jenő: A csecsemőkorú genyes középfülgyulladások korai felismerésének és gyógyításának jelentősége.

22. Dr. Csák István: Erythematodes chronicus. (Lupus erythematodes) gyógykezelése.

23. Dr. Csák István: Folliculin-hiány okozta krónikus urticaria.

IV. Ülés

augusztus 30-án, kedden, d. e. 9 órakor:

24. Prof. Dr. Jeney Endre: A lép élet- és kórtana.

25. Dr. Kelemen László: Az art. coronaria keringés kísérletei E. K. G. vizsgálatára.

26. Dr. Márkos György: Az orbáncról.

27. Dr. Leitner Fülöp: A pertussis korai körismézésének és vaccina-therapiának mai állása.

28. Dr. Márkos György: Az acut rheumáról.

29. Dr. Grünwald Ernő: A gyermekkori genyes megbetegedések gyógykezelése.

30. Dr. Heller József: A csillapíthatatlan terhességi hányás aetiologiájáról és terapiájáról néhány reménytelenné hitt és gyógyult eset kapcsán.

31. Dr. Gyulai József: Ritka petefészkek daganat.

32. Dr. Heller József: Óriási petefészkek daganat operált és gyógyult esete.

V. Ülés

augusztus 30-án, kedden, d. u. 4 órakor:

33. Prof. Dr. Jeney Endre: Meteorológiai tényezőkről.

34. Dr. Király Jenő: Az elhanyagolt méhnyakgyulladás gyökerekes kigyógyítása.

35. Dr. Parádi Kálmán: Az ambulans légmelkezelésről.

36. Dr. Király Jenő: Adatok az ectopiás terhesség műtete után fellépő bélhüdekek kezeléséhez.

37. Prof. Dr. Orient Gyula: Régi orvosi és gyógyszerészeti okmányok bemutatása.

38. Dr. Henter Kálmán: A schizoprenia modern terapiája.

39. Dr. Baumgarten Sándor: Atypikus malária esetek a vidéki praxisban.

40. Dr. Joó István: A vitaminok alkalmazása a fül-, orr-, gégegyógyászatban.

A vándorgyűlés után kirándulások.

* Az elnökség a vándorgyűlésre Kolozsvárról indul augusztus 28-án, vasárnap, reggel 7 óra 50 perckor CFR társasgépkocsin. Érkezés, fogadtatás, elszállásolás 8 óra 50 perckor. — A rendező bizottság ingyenes elszállásolást csak családoknál biztosít. Az elszállásolást igénylő bejelentések augusztus 23-ig a rendező bizottság elnökéhez (Dr. Gál Miklós ügyvéd, Torda) küldendők, jelezve az életkort, társadalmi állást, az érkezés pontos idejét, esetleg kívánságot és hogy kivel érkezik az illető. Akik nem az E. M. E. elnökségével érkeznek, megérkezésükkor forduljanak az elszállásolási bizottsághoz (Mihály Viteazul-tér, Magyar Kaszinó.)

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 600 fillérre 400 negyedévre 210, egy hónapra 70 fillér.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Csújl szerkesztő: dr. Sulyok István

Kéziratokat nem örvülünk meg és nem adunk vissza.

Nagyboldogasszony

Talán ez az egyedüli dicsőítő megszólítás, amelyet nem irigységből és nem kicsinyes féltékenységből ajándékozott valakinek a néplelek. A Boldogságos Szűz Máriát nevezi így a magyar nép ősi vallásos áhitata. Az a nap pedig, amelyen az Ő boldogsága igazán nyilvánvalóvá lett, a mennybemenetel napja, Nagyboldogasszony ünnepnapja lett.

Nagyboldogasszony Szűz Mária, mert életútja végén ott tündökölt a mennyi dicsőség. Nagyboldogasszonynak szólítjuk Őt ezért és ebbe a névbe mondjuk bele mi is az örömiünket és bizonyosságunkat, hogy földi életünk után vár bennünket a teljes, dicsőséges, boldog mennyi élet.

Az Isten az ember szívébe írta annak a szent nyugtalanságnak a vágyát, hogy keresse az eligazodást a föld és az ég között. A bölcső és a sír közötti életút csak egy kis felvillanás, amely nem magyarázza meg önmagát. A kezdet és a cél homályát csak az ég fényessége oszlatja el. A sírok döbbenetes kérdéseire csak a Nagyboldogasszony világa adhat kielégítő feleletet.

Általános jelenség az élet minden vonatkozásában, hogy hiányzik a biztos eligazodás. Az ember befogja a szemét a másvilág valósága előtt és mindennek, önmagának is, itt a földön keresi az értelmet és a célját. Hiába való törekvés. Isten más vágyak és indítások csiráit plántálta az emberbe. Ellenállhat ugyan ezeknek a vágyaknak, elnyomhatja őket, de csak önmagát kinozza. Elfordulhat a másvilág nagy valósága előtt, de csak önmagát teszi száműzött hontalanná.

Nagyboldogasszony ünnepének öröme ez a szent szomorúság mélyíti és nemesíti irriszgálatá. Nagyboldogasszony ünnepe a mi számunkra egyike a legbensőségesebb ünnepeknek, hiszen a legszebb összhangban köti össze a mennyet a földdel. Nagyboldogasszony ősi magyar ünnepe figyelmeztet arra is, hogy nekünk, Szűz Máriának felajánlott népnek, külön feladatunk a hit szellemét ápolni úgy magunkért, mint másokért. Mi mindig hűséges népe és fiai voltunk Nagyboldogasszonynak. Tegyük ezen a napon ünnepélyes ígéretet, hogy azok is akarunk maradni. P. L.

Az idén is megrendezik a csíksomlyói ferences atyák Nagyboldogasszony búcsúját, Csíkszereda Sajat tud. E hó 15-én, hétfőn, ünnepli a katolikus világ Nagyboldogasszony ünnepét. Ez alkalommal, mint a múlt években is, Csíksomlyó községben, a híres búcsújáró helyen, Szűz Mária tiszteletére smolt órási kegytemplomban, a közér és a környék lakossága részére, megrendezik a ferences atyák Nagyboldogasszony búcsúját. Hétfőn reggel 8 orától kezdődőleg minden órában szentmise, 10 órakor ünnepi nagymise. A 8 óra és 10 óra szentmisek alatt szentbeszédet is lesznek. A ferences atyák minél nagyobb érdeklődésre számítanak, hogy ezzel is kimutathassák ragaszkodó tiszteletüket a szűz Istenanya iránt!

KÉTEZERNÉGYSZÁZ BANYAMUNKÁS ÉHSÉGSZTRAJKOT KEZDETT LENGYELORSZÁGBAN. Kattovitz. A rudai Wolfgang-bányákban szerdán 2400 munkás beszüntette a munkát. Azóta tárgyalások folynak de nem vezettek eredményre, mivel az igazgatóság csak a követelések egy részét hajlandó teljesíteni. A munkások éhségstrájkba kezdtek.

Manuila dr. kereskedelmi kamarai főtitkárát rendelkezési állományba helyezték. Temesvár. Sajat tud. Bucuresti jelentés szerint Manuila Camil dr.-t, a kereskedelmi- és iparkamara főtitkárát rendelkezési állományba helyezték.

Lapunk legközelebbi száma, tekintettel Nagyboldogasszony ünnepére, kedden a rendes időben jelenik meg.

AZ ARANY ÓRIÁSI EMELKEDESE A LONDONI TŐZSDÉN. Az arany áremelkedése elérte a rekord szintet. A tőzsdén 142 schillinget és pennyt adtak már egy uncia aranyért. Az arany áremelkedése a nagy dollárkereslettel magyarázható.

* Internátusi felvétel. A brassói római katolikus liceum internátusa jelentkezéseket elfogad az 1938-39 iskolai évre. Felvilágosítással szolgál a felügyelőség: Brassó, Liceul Rom. Cat.

A JUGOSZLÁV PARLAMENT FELOSZLATÁS ELŐTT. Belgrád. A kormányhoz közelálló körök szerint augusztus végén feloszlatják a jugoszláv parlamentet. A kormány az új választásokat novemberre írja ki.

EGY VOLT HONVÉDTIZEDES ÉLMÉNYEI A HARCTÉREN ÉS A SZIBÉRIAI FOGSÁGBAN. Holubák Károly volt vaskereskedő bentjárt szerkesztőségünkben és elmondta, hogy „Egy volt 4-es honvédtizedes élményei a világháború harctereiben, a lappföldi, szibériai és turkesztáni hadifogságban” címen a közeljövőben könyve jelenik meg Nagyváradon. Holubák Károly arra kért bennünket, hogy könyvére, — amely bizonyára sok érdekes élményt tartalmaz majd — hívjuk fel a közönség figyelmét, aminek ezennel készséggel teszünk eleget.

A szatmári borbélyok a vasárnapi nyitást mellett döntöttek. Szatmár. Sajat tudósítónktól. A munkaügyi minisztérium ismeretes rendelkezését, amely a borbélyműhelyek vasárnapi nyitvatartását tette lehetővé, Szatmáron a munkaadók és munkások között már korábban létrejött megegyezés miatt nem lehetett végrehajtani. A borbély szakcsoporthoz legutóbbi ülésén titkos szavazással a vasárnapi nyitás mellett határoztak. Az üzleteket szombaton este 9 órakor bezáráják. Vasárnap délig tartanak nyitva. Ezzel szemben hétfőn délelőtt zárva maradnak a borbélyműhelyek.

MEGŐRÜLT A HAVASON ÁTVONULÓ IRTÓZATOS EREJŰ VIHARBAN. Csíkszereda. Sajat tudósítónktól. Lötény István 18 éves gazdalegény több napon át a havason dolgozott. Egyik nap irtózatos erejű vihar vonult át az erdőn, éppen akkor, amikor Lötény egyedül maradt. A kiállott félelem és rettegés következtében a fiatal legény megőrült. Beszálították a szeheni elmeegógyintézetbe.

* Vérkeringési zavarok, amely az érlemezsedésnek egyik legszembetűnőbb jele. URODONAL használata által megszüntethetők. Az URODONAL hatékonyasága a tudomány és a tanárok által elismert. A rheumatizmus, köszvény, érlemezsedés, ischiás, idegesség, erős fejfájás (migräne), elhálvasodás, hólyagkatarhus és epeháj ellen az URODONAL mint egyedülálló kitűnő szer ajánlható.

ISMÉT ÉLETBELÉPTETIK A FRANCIA-OLASZ VIZUMKÉNYSZERT. Párizsból jelentí tudósítónk: A francia kormány elhatározta, hogy ismét életbelépteti Olaszország felé az útlevelek láttaozási kényszerét. Ez az olasz-francia viszony újsbb romlását mutatja. A két ország közötti vizumkényszer annak idején függesztették fel, amikor az olasz-francia földközi-tengeri tárgyalások megindultak.

* Felvétel a Nagyvárad Szent József fiúnevelő intézetbe. A Nagyvárad Szent József fiúnevelő intézet felvesz elemi iskolába. Goidu liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi liceumba járó rendes bentlakó növendékeket. A növendékek egészséges lelki és testi nevelést, gondos felügyeletet a tanulást biztosító naponkénti többszöri egyéni és csoportos korrepetálást, jó ellátást és állandó orvosi felügyeletet kapnak. A helyek biztosítása céljából tanácsos a növendéket minél előbb előjegyeztetni. Tájékoztató kézzel küld a Szent József intézet igazgatósága Nagyvárad, Str. Brătianu (v. Szanizáló-u.)

Adomány. „Egy leány életét kiált” c. felhívásunkra L. B. (Petrozsény) 500 Leit adományozott. Az összeget eljuttatjuk.

KOPROL

BIZTOSITJA

A RENDSZERES SZÉKLETET

Feljegyzések

Matei Vancea aláírásával cikket olvastunk a Románia hasábjain azokról az időről, amikor Transsylvania román vezetői tárgyalásokat folytattak a magyar kormánnyal. A cikkíró szerint a tárgyalások azért hiúsultak meg, mert a román vezetők nem voltak hajlandók elismerni a magyar állam szuverenitását. Ez az állítás történelmi tévedés.

Hogy a román vezetők szívük mélyén mit gondoltak s mit éreztek, az más kérdés. A tárgyalások alapja azonban mindig az állami felségjogok elismerése volt és ennek a román vezetők nem egyszer adtak kifejezést ünnepélyes nyilatkozatok formájában.

A cikk idézi Mihu, kinek a közvetítő tárgyalásoknál nagy szerepe volt, többek között ezeket írja:

„Mélységesen áthatva valamennyi román nemzeti egységének vágyától és szükségétől, feltétlen hittel e jogos törekvéseink igazságában és végső győzelmében, sohasem fogunk lemondani elidegeníthetetlen eszményünkről és semmi körülmények között sem fogjuk feladni önálló nemzeti létezés való jogunkat. Ezzel a fenntartással azonban mindig készen kell állnunk a közreműködésre olyan módus vivendi-k keresésénél, melyeket az államhatalom meghatalmazott képviselői ajánlanak fel nekünk.”

„Akármilyen legyen ez, rossz-e vagy jó, az idők változásában viszonyunk az államhatalom képviselőihez, nekünk egyfelől folytatnunk kell lelki kapcsolataink ápolását a más uralmak alatt élő románokkal. Másfelől pedig szüntelenül azon kell munkálkodnunk, hogy megteremtjük saját, szabad és normális nemzeti életünknek feltételeit, akármilyen legyen is az az államforma, melyhez jelenben tartozunk, avagy a jövőben esetleg tartozhatunk...”

Ez a nyilatkozat nem jelenti jogi értelemben azt, amit a cikkíró belémagyaráz, hanem ellenkezőleg: világosan és határozottan benne van az állami felsőbbbbség jogi elismerése. A mi még benne van, az minden nemzetiségnek természetes elvi fenntartása a nemzeti élet jogának tekintetében. Az idézett mondatok, melyek magas elvi síkon mozognak, a gyakorlati élet szempontjából azt a célt követték, hogy az állami élet keretében a hatalom képviselői azzal a tisztelettel és mérlegeléssel nézzék a nemzetiségek politikai törekvéseit, ami minden más nemzetnek kijár. A modus vivendi-nek tehát s ez a záróköve e gondolatmenetnek, ezt a szempontot és ezt a mértéket kell mindig alkalmaznia; azt a módot, azt a lehetőséget kell keresnie, mely össze tudja egyeztetni az áll-

lami lét feltételével a kisebbségi népek nemzeti életét.

Ez a fenntartás nem jelentette a múltban és nem jelentené ma sem az állam szuverenitásának megtagadását. Ezen az elvi alapon békés és tisztességes együttélés lehetséges állam és nemzetiségek között. Lehetséges volt a múltban, amikor a nemzetiségek fogalma még tisztázatlan volt s még inkább lehetséges a jövőben, amikor egyre világosabb köztudattá lesz Európa népei előtt, hogy hol végződik az a szellemi és erkölcsi mag, melynek épsége és bántatlan csiraképessége nélkül az európai civilizáció embere nem tudja életét boldognak és teljesnek érezni. (Skin.)

Meghalt Sándor Albert nyugalmazott póstai főtanácsos. Nagyvárad. Saját tud. A város magyar társadalmának régi érdemes alakja távozott el ismét az élők sorából. Sándor Albert nyugalmazott póstai főtanácsos 79 éves korában meghalt. Sándor Albert mintaképe volt, annak a magyar tisztviselő típusnak, aki a magánmunkájával, megbízhatóságával, jellemével, mindenkor elismerést és megbecsülést vívott ki magának. A tiszteletreméltó öreg úr halála iránt városszerte ószinte részvét nyilvánul meg. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz a Haller-kápolnából.

Zürichi zárlat: Párizs 11.90, London 21.29, Newyork 436.87, Brüsszel 73.50, Milánó 23, Berlin 175.15, Prága 15.08, Varsó 82.25, Belgrád 10, Bucuresti 3.25.

Ünnepélyes beültetés az Iskolánövérrek rendjébe. Temesvár. Saját tud. A Miaszonyunkról nevezett iskolánövérrek rendjében hétfőn, Nagyboldogasszony napján hét jelöltet ültették be. A szertartást reggel nyolc órakor Kornér József dr. kanonok, általános püspöki helynök végzi az Iskolánövérrek zárdatemplomában.

FÉLKILÓ ARANYÉRC AZ ARANY-TOLVAJOK TITKOS LABORÁTORIUMÁBAN. Szatmár. Saját tud. Az ügyészségre érkezett jelentés szerint Kavnik községben nagyszabású aranylopást fedeztek fel. A csendőrség bizalmas értesülés alapján házkutatást tartott Palancer Paul és Schmiedt Ioan bányamunkásoknál. A házkutatás meglepő eredménnyel járt. Az egyik szobában 53 gramm szinaranyat, félkiló aranyércet és az arany kiválasztásához szükséges eszközöket, valóságos kis laboratóriumot — találtak. A munkások, akik az egyik magánbánya alkalmazottai, rendszeresen lopkodták a dustartalmu érceket. Az aranyat nagybányai titkos aranykereskedőknek adták el. A munkásokat letartóztatták. Az orgazdák személyének megállapítására tovább folyik a nyomozás.

* **Rheuma, köszvény, ülőideg- és hátizomzása ellen.** „Fogal” tablettát.

Csődbejutott szeszgyarak. Temesvár. Saját tud. A törvényszék a Mezőgazdasági Ipar R.-I. temesvári és a Friedmann Manó és társai pécskai szeszgyarak ellen elrendelte a csődöt. Az aktív és passzívok összegét most állapítják meg.

Tűzetesek Csikmegyében. Csikszereida. Saját tud. Ambrus Gábor csikszereygyörgyi gadalkodó nyári konyhája a kályhában maradt tűz miatt kigyulladt és leégett. A kár jelentékeny. Az épület nem volt biztosítva. — Bőjtje Mátyas danfalvi gazdálkodó csűrbe villám csapott és felgyújtotta. Bennegett az összes takarmány és gazdasági felszerelés. Ez az épület sem volt biztosítva és így az ötvenezer lej kárból semmi sem terül meg. — Cionca Ioan és Simon Ferenc tölgyesi munkásokat arra fogadta meg a község előjárósága, hogy a „Letea” bácaui papirgyárnak eladott erdős területet tisztítsák meg. A két munkás a hulladékfákból rakásokat készített és azokat meggyújtotta. Az így keletkezett tűz terjedését aztan nem tudták meggátolni s az árcsapot a közeli erdő területére is. Az erdőtűzet a kirendelt lakosság csak nagy fáradtsággal tudta eloltani. A munkások ellen gyújtogatás miatt eljárás indult.

A besurranó tolvaj értéktelen papírnak nézte és eldobta az ötven darab ezer leiest. Szatmár. Saját tudósítónktól. Rozner Ervin fűszerkereskedő nagyobb összeget vett fel az egyik szatmári bankból. A Brancoveanu utcai lakásán átöltözött, de a pénzt, 50 darab ezer leiest és 11 ezer lei aprópénzt levett ruhájában felejtette. Amikor később a mozgóképszínházból hazament, rémülten vette észre hogy a ruha a pénzzel együtt nyomtalanul eltűnt. Később az udvari ablak párkányán megtalálták az újságpapírba csomagolt ötven darab ezrest. A tolvaj értéktelen papírnak nézte a csomagot és kitétte a ruha zsebéből. A 11 ezer lei aprópénzt az öltönytől együtt elvitte.

Szerelmi dráma a faluban. Kolozsvár. Saját tud. Kettős szerelmi dráma tartja izgalomban a megyei Bucsa község lakosságát. Ilia Joan falubeli legény hosszabb idő óta udvarolgotott a falu egyik módosabb gazdájának, Bucoveanu Gavril Mária nevű leányának. A szülők azonban nem jó szemmel nézték a fiatalok vonalmát, ami miatt különösen a leány szenvedett sokat. Ez végül is odavezetett, hogy a lány egyre hidegben kezdett udvarlójával bántani, ami végzetes tette készítette Ilia Joant. A legény tegnap este magához vette karabélyát, kedvese ablaka alá lopózott és a nyitott ablaknál alvó lány ágyára lőtt. A golyó azonnali halált okozott. Ilia Joan ekkor futásnak eredt, alig 100 métert futhatott, amikor megállított levette cipőjét, fegyverének csövét melléhez illesztette és lábujjával meghúzta a ravaszt. A lövés csak sebesülést okozott, de nem oltotta ki életét. Ekkor a gyilkos legény szájába dugta a fegyver csövét és ismét lábujjával rántotta el a ravaszt. A golyó valósággal szétrocsolta a fejét. A lövések zajára elősiető falusiak már holtan találták rá, a gyilkos falusi legényre.

Gimnázista halálos kirándulása. Temesvár. Saját tudósítónktól. Hodács Lajos köztisztviselőben álló Resica-mérnök tizennégy éves fia több barátjával Resicáról Komarnikra kerékpárkirándulást tett. Utközben a fiu leesett a kerékpárról, s a könyökén, a vállán és a tenyerén megsérült. Sérüléseit jelentéktelennek tartotta s a dologról még csak említést sem tett szüleinek. Másnap azonban trombózis állt be. Öt nap múlva a fiu, aki egyébként a temesvári piarista főgimnázium negyedik osztályát végzett tanulója volt, meghalt.

A nagyenyedi ref. Bethlen kollégium nyilvánossági jogu fiú főgimnáziumába s a vele kapcsolatos internátus és konviktusba a felvételi folyamatban vannak. Az internátusban külön munkatermek és külön hálótermek, valamint modern betegszobák és saját fürdő áll a tanulóknak rendelkezésére. Ugyancsak az iskolában szakképzett fogorvos által kötelező fogápolásban részesülnek a tanulók, minden külön díjazás nélkül. A szabadban való szórakozásra és sport céljaira hatalmas kert és felszerelt játszótér szolgál. Díjak: Beiratási díj és fenntartási járulék 250 lej, tandíj 3200 lej, internátusi díj 2600 lej, konviktus díj 5000 lej, konviktus felkészítési díj 100 lej, az V-VII. osztályosok olvasóköri díja 100 lej. Vegyes díjakban fizetnek még a tanulók évi 135 lej. A díjak külön kérésére 9 részletben is fizethetők. Szegénysorsu, kifogástalan magaviseletű, jó tanulók díjkezdésében részesülnek. A tanítás a módosított törvény értelmében szeptember 9-én, reggel 8 órakor kezdődik. Eynyitó ünnepély szeptember 8-án, d. e. 10 órakor lesz. Az érkezetli program a következő: szept. 1-7 között beiratások, szept. 1-én javító vizsga a IV. oszt. tanulók számára, szept. 2. és 3-án V. oszt. felvételi vizsga, szept. 5-én javító vizsga az I-VII. oszt. tanulóknak, szept. 6-án I. oszt. felvételi vizsga, szept. 7-én utolsó beiratási nap. Ezután csak miniszteri engedéllyel írható be valaki. Jelentkezések augusztus 20-ig. Csek felbélyegzett és megcímezett boríték mellékelése esetén küldhet az igazgatóság esetleges érdeklődésre választ és részletes tájékoztatást — Az igazgatózár.

Temetések Nagyváradon. Sándor Albert nyugalmazott PTT főtanácsos 79 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz a Haller-kápolnából. Erdélyi „Concordia”

77 év — és sem reuma, sem köszvény.

Olvassa kérem azt az érdekes levelet, melyet D. ur ír nekünk Párizsból: „Szerintem mielőtt az Urodonálról véleményt mondunk, szükséges, hogy előzőleg azzal rendszeres kúrát tartunk. Részemről ezt minden hónapban pontosan betartom és sem reumám, sem köszvényem nincsen, pedig elértem a 77 éves kort. Tavaly ugyan cukorbeteg tünetei kezdtek mutatkozni, de szokott Urodonal-kurám hamar megszüntette azokat”. Ez annak köszönhető, hogy az Urodonal kiméletlenül eltávolítja a szervezetből a hűgysavat annak sóit; a hangyasavat és a koleszterint. A máját rendbehozza és ismét képessé teszi összes funkcióinak elvégzésére: minden életkorban az Urodonal csak jótékony hatással lehet. Összetétele egészen kivételesen hatékony és már többször képezte kiváló orvostanárak tanulmányai valamint a párizsi Tudományos Akadémia és az Orvosi Akadémia közleményeinek tárgyát.

URODONAL

egészséget ad és meghosszabbítja életerejét.

Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

Megnyitkák a szívek és teljes sikerrel járt a szegény beteg leány érdekében indított akciónak

Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy a szegény beteg leány érdekében indított akciónak teljes sikerrel járt

...Halomszámra hozza a posta segélykérők levelét szerkesztőségünkbe. A levelek itt hevernek asztalunkon, felbontani, elolvasni is jelentékeny időbe kerül azokat, hát még hangot adni valamennyi kérelemnek? Különösen súlyos feladat ez, ha tekintetbe vesszük, hogy miközben egy-egy panaszos levelet átfutunk, már ott áll előttünk ismét valaki: aki kérni és panaszkodni jött. Sok lelkiismeretességet s emberismeretet követelő munka ezek közül kiválasztani azokat, akiknek segélykérése valóban támogatást érdemel.

De többnyire mégis sietül. Nem tévedtünk akkor sem, amidőn úgy éreztük, hogy a segélykérők közül egy életért kiáltó fiatal lány kérését támogatunk kell. Megirtuk a cikket érdekében, abban a meggyőződésben hogy kérésé méltányos és jogos. A közönség pedig elolvasta, amit róla írtunk s úgy látszik, szintén megérezte ezt. Volt valami abban a segélykérő levélben, ami áthatott bennünket s az szinte kétségbeesés, ami annak a leánynak sorából kicsendült, valahogy mélyebb, erősebb formálta azokat a szavakat is, amelyet érdekében emeltünk.

Talán ennek tulajdonítható hogy a nagy nyomorban élő, beteg leány nem hiába várakozott — és vele együtt nem hiába várakoztunk mi is. Az életért kiáltó lány érdekében indított mozgalmunk szinte meglepő eredményre vezetett. Nap-nap után jöttek a küldemények részére s a pénzzadományok összege aránylag rövid idő alatt 2.810 leire emelkedett.

De ez még nem minden. Tegnap egy levél is érkezett hozzánk Múhsammer Emma baziási urhölgytől, aki nemes nagylelkűséggel egy havi nyaralásra hívta meg a beteg fiatal leányt s felajánlotta azt is, hogy fele utiköltségét is fizeti.

A meghívást már közöltük is a beteg leánynyal s a pénzzadományokat is elküldtük címére. Ezek után nem maradt más hátra, minthogy örömmel megállapítsuk: nemcsak a segélykérőben nem csalódtunk, — aki valóban minden támogatást megérdemel, — de nem csalódtunk abban sem, hogy a szűköz gazdasági viszonyok ellenére is akadnak még igaz kérelemnek megnyilvánuló nemes szívek.

* Az archbört elcsufító számos tisztátalanság, mint gyulladásoz pirosságok, pörseések és patánások, amelyek elégtelen bélműködés és emésztési zavarok következtében támadnak, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen elűnnek. Kérdezze meg orvosát.

HOTEL SZABO

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Az új kenyér

Irtta: P. Trelán Leonárd

A cséplőgép dudorászva éneklő hangja hallatszik a faluból. Nyárárdmenti kicsi falunkban megindult az augusztusi élet. Szól a gép, mosolyognak az emberek, integetnek a fák, mindenütt sürgés-forgás, sokat kell most dolgozni, majd lehet pihenni a télen eleget. A cséplőgép zümmögve dudorászó hangja mellett időm jut a megfontolásra, hogy miért is van itt nagy ünnep és hallatszik folyton a gép kattogásából csöndesen zenélő harang szava...

Még is kérdezem az egyik igyekvő embert.

— Lajos bátyám, mindig szól a harang errefelé, mikor gabonát csépelnek?...

— A gép zúg és az hallatszik. Van ami nem zúg és nem is hallatszik. Érezzük, hogy milyen jó az Isten...

— Hála zeng a zenélő harang szavában. Szívek titkos dobbanása. Ünnepi lelkek zsongó éneke hallatszik, Lajos bátyám...

És száll a búza titkos harmóniája a nyárárdmenti jegenyék égnei emelkedő korondi között. A falunk gólyája magasan fönnyűzik a nap sugarában, az is hallgatja a föld harmóniáját, hálaharangok zúgását és az emberszívek énekét. A Bekécs visszaénekel minden hangot és magaslatti tájak rendeznek örömhangversenyt a búza ünnepén. A havas és a termékeny, zajos tölgy mint a templomunk orgonájának vastagabb és vékonyabb stbjai... Minden ünnepel most az emberrel. Ünnepli a búza ünnepét:

A búzának esze, gondolata és mély értelme van, nemcsak aratáskor, midőn búzakeresztek szaporodnak a mezőkön. A megrakott szekér legtetőjén leánykák és legénykék hancúroznak, a búza jövő reménysegei. A gép berakója mellett hangos eszmecsere foly, ameddig etetik a gépet. Evéledés, vig tréfa és élet, olyan eleven és épséges, mint a búzaszem. A búza beszél, mond és prancsol most mindenkinek.

Nagyon szeretem hallgatni a néma parancsolásait, mert nagyon sok bölcs igazság rejlik bennük. És azt veszem észre, hogy az arató menyecske és a tarlón taposó libapásztor, a kalangyaló ember úgy, mint a kévékötöző apó, mind józan, természetes, higgadt szemlélettel járattja szemeit a kövér asztagon és a sovány tarlón.

— A búzamezőn minden kalász alatt erkölcstan, szociális törvény és higgadt bölcsesség fejlődik. Okoszemű búzavirág a tanunk! A búzaszárnak erős a gyökérzete, belekapaszkodik a földbe, úgy kell lemetszeni a sarlóval, kasza éles pengéjével.

— Szeressétek a búzamezőt, tarlós síkságot, kankalinos rétet és őszbeboruló erdőt. Legelészó juhnyáját és a kolompós vezető harangszavát. A földet, rögöt, okos mezei virágot...

— Kenyérmagvakat termelő munkára ad az Ur égi harmatot és földi áldást, minden veteménynek bőséges szaporodást...

Megmozdultak a tarlón a búzakeresztek. Szegény asszonyok és gyermekek jöttek összegyűjtögetni a hulladékokat. Ezekből lesz a kenyér. Szegény emberek kenyere.

A szegény ember új kenyérének áthatóan erős illata terjengett. Nem olyan volt ez, mint a templomi tömjénillat. Átható és megrázó, mint a Gondviselés búzaszemének illata.

A búzaszemekben összesűriti Isten a gondviselő szeretet jóságának minden illatát. Égi szépségek harmatos bőségét. Lelek bársonyos finomságának hálakönnnyét. A kenyér... Szegény ember falatkenyere.

Mennyi gond, remény, holnapos, bizakodás, könnyes verejték, sóhajos imádság tapad hozzá... Ennek a kenyérnek illata érzett a búzatarlón és az asztal mellett. Ez illatozott az

Ur áldásainak illatával. Valamikor az Ur járt erre szombatnapon apostoláival és búzakereszteket szedegettek. Kezeik között morzsolgatták a kalászokat és éhségüket csillapították...

Ez a kenyér, a mindennapi! Olyan mint az élet, melyet ápol és megtart. Igazság a díszán terített asztalon is, a Lázárok és verebek aláhulló morzsáiban is. Az az igazság, hogy az ember kedvéért termékenyíti meg Isten a föld rögét. Áldás hull alá az égből, mint a választott nép mannája. Mindenkinek. Szegénynek és gazdagnak. Előkelőnek és alacsonyorsúnak. Mindennapi kenyér hivatása, hogy a falai jószágával adjon kenetet a testvériségnek...

*

Gyermekéveimre emlékezem... és a testvériség érzésére. Akkor még nem értettem nagyszerű jelentőségét. Aratás idején egy munkás aratónapon estére nagy ünnepség készült nálunk. Mikor estére az aratók hazajöttek, ott hon már minden ünneplőben várt. Nemcsak virágosan terített asztal és díszített kapu kö-

szöntötte a dalos aratónépet. Ott várt ünneplőben a ház gazdája és a fiatal káplán úr is. Jöttek az aratók vígan éneklő hangossággal. Legelől a király, kalászkoronával fején. A legnagyobb legény. A kalászkoronában helyenkint eleven mezei virágok. Mikor hangos éneklésük végére értek, a búzakeresztes aratókirály megállott a gazda előtt és szép rigmusokban beszámolt, hogy vége az aratásnak munkának, itt van a kalászkorona. A káplán úr a gazda nevében is megköszönte a gyönyörű búzakeresztes aratókirályt és a nagy munkát. Majd azt mondta, hogy mielőtt megpihenének, köszönjék meg Jézusnak a templomban az áldást és a munkát. Nem messze volt a templom és diadalmenetben, hangos énekszóval vitték a virágos búzakeresztes aratókirályt. A káplán úr elhelyezte a legszébb helyre, a tabernákulum fölé...

A búzaszem eucharisztikus szépség. Az aratómunka eucharisztikus foglalkozás. A búzamező az Eucharisztia virágos, aranykalászos kertje. A szántóvető az Ur kiválasztottja...

Nagyon sokáig néztem még virágos búzakeresztes aratókirályt a tabernákulum fölött. Odaszállt föl karikázva a tömjénfüst...

Ez jutott eszembe most, mikor megláttam, hogy a pázsiton templomunk előtt Pisti és Józsi majszolják a jó darab kenyeret és elégedetten állapítják meg az embercsemeték:

— Édesanyánk sütötte az új kenyeret... Uj búzából.

Lekéste a vonatot?

Nem tesz semmit. Egy óra múlva másik vonat indul ugyanabba az irányba. De nehogy erről is lekéssen! Elmulasztotta az Állami Sorsjáték I. osztályának a húzását. Augusztus 15.-én lesz a II. osztály húzása. Vásároljon idejében sorsjegyet, hogy résztvehessen a szerencse ezen ünnepén.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Akik elhanyagolták, hogy 1/4 sorsjegyet vásároljanak az I. osztály húzására, 250 leivel beléphetnek a játékba.

HOGYAN? Kérdezze meg sorsjegyárúsát.

Carla — a hasonmás...

(Tarday Sándor térfája)

Ezt a történetet a fantázia virágai nem ékesítették és éppen csak arra jó, hogy józú szivarfüstnél, vagy egy csésze erős tea mellett megemlésk. Ilyenkor mindig akad valaki, aki megjegyzi: Te pajtás, tegnap az utcán láttam a hasonmásodat. — Lehetséges — válaszolja erre a másik és gondolatban felháborodva tiltakozik az ellen, hogy olyan tucatkülseje lenne, hogy a hasonlók csak úgy szaladgálnak az utcán.

A hasonmás nagyon hálás beszédtema és ami a legfontosabb, végtelen változata van. Sajnos azonban, ez nekem nem szolgál vigaszul. Tudniillik nekem is van egy hasonmásom. Először a művészakadémia hallottam róla. Nyugodtan ültem asztalomnál és a témat írtam, amikor egy nagyon sápadt és még szőkébb hölgy a szomszéd asztaltól felállt s egyenesen felém tart. — Mit jelentesen ez? — kérdezte és színtelen szemű a dühtől még vizezőbbeknek látszottak. — Te itt vagy és én nem tudok róla? — Tehát a délamerikai vendégszerelésed mégsem sikerült olyan fényesen?

— Nem! — szóltam és fel akartam világoztatni tévedéséről.

— Végre, — vágott a szavamba és vállamat kezdte ütögetni, — végre egyszer bevallod, hogy nem volt sikered. Bizony, kedvesem, ha engem választottál volna partneredül, akkor minden másképpen következett volna be. Mert remélem, azt te is elismered, hogy én jobban énekelek, mint az a kövér Rosina?

Végre megértettem, hogy egy énekesrel tévesztettek össze. Nagy nehezen sikerült a kopott szépséggel elhítenem, hogy nem vagyok Carlo, az énekes, hanem Antal, az újságíró.

Néhány nap múlva Iván, egy jó barátom, látogatott meg. Látogatása rövid volt. Az éjjeliszekrényemről elvette utolsó száz leimet és negédesen búcsút intve, eltűnt. Alig mult el két hét, az utcán találkoztam Ivánnal. Éppen pénzzavarban voltam és az Isten szerelmére kértem, hogy fizesse vissza a száz leimet.

— De Antalkám — és aggódó pillantást vetett rám, miközben kezével a homlokomat tapogatta, — beteg vagy, drága Antalkám. Láz-tól tüzes a homlokod, egyetlen Antalkám, a száz leit véletlenül még a mult héten visszafizettem neked.

— Hol? Mikor?

— Hol? A művészakadémia. Ott ültél és szokásod szerint teát ittál. Arcod annyira kifejezte szomorúságod és pénztelenséged, hogy még az én szívem is megesejt rajtad. Aznap kaptam fizetést és a száz leit az asztalodra tettem. De micsoda pofákat vágsz itten? Éppen ilyen arccal bámultál rám, amikor a kávéházban az asztalodra tettem a pénzt.

Csak nehezen sikerült neki megmagyaráznom, hogy a száz leit a hasonmásomnak adta át, amikor végre megértette, akkor szentül megfogadta, hogy a pénzt visszaszerzi. Engem akkor már az egész dolog nem nagyon érdekelt, mert fejfőres kinezott. Elhatároztam, hogy hazamegyek és lefekszem. Iván szolgálatkészen elkísért hazáig. Alighogy hazértem és Ivánt elküldtem, éreztem, hogy fejfőresöm javulni kezd. Mégsem fekszem le — gondoltam — inkább elmegyek a művészakadémia és ott iszom egy forró teát.

Alig ültem le egy csendes sarokasztalhoz, látom, hogy Iván jön dühtől kivörösödve. Vadul nekem rontott, megragadta a kabátomat és magából kikelve ordított:

— Szégyelje magát. Pfüj, elfogad pénzt, ami nem is magát illeti. Rögtön adja vissza, mert olyan botrányt csinál, amelyet még nem látott!

Egy szó nem jött ki a torkomon, olyan szorosan fogott a kabátomnál. De úgyis hiába lett volna. A saját hasonmásomnak hitt és bizalmas agyongörést talna, csak hogy visszazerez-

ze a pénzemet. Egyszer egy cigányasszony megjósolta, hogy a legjobb a legrosszabb lesz nekem. Most megértettem, hogy mit akart ezzel mondani. Megadtam magamat sorsomnak és pénztárcám egész tartalmát átadtam Ivánnak. Azután testben-lelekben összetörve, hazamentem.

Iván másnap felkeresett lakásomon és ragyogó szemmel visszafizette a száz lei köcsönt. Sőt, hájítva néztem nevetős arcába, de egyellen szót sem szóltam.

Alighogy elment, számolni kezdtem. Száz leit adtam neki kölcsön, a kávéházban kivett százötven leit a pénztárcámból, hogy visszafizesse a száz leimet. Tehát, száz és százötven az kétszázötven lei, ebből száz leit valóban visszakaptam, a teljes veszteség százötven lei.

*

Tegnap egy kis elbeszélésemért megkaptam a honoráriumot. Elhatároztam, hogy megveszem azt a kék selyeminget, amit a kirakathoz láttam. Az üzletben legnagyobb csodálkozásomra igen előzékenyen és udvariasan fogadtak. Végre — gondoltam — kezdek híres lenni. Az üzletvezető kijelentette, hogy az ing már elkészült és magammal kívánom-e vinni? Ugy látszik, véletlenül bőlíntahattam a fejemmel, mert ő már felelelet sem várt. Gyorsan bepakkolta a kék selyeminget, a karom alá tolt és számtalan hajlongás közepette kituszkolt az ajtón. Kétségen kívül ez az inget a hasonmásom, Carlo rendelte és ki is fizette. Rendben van, a sors akarta, hogy én hordjam.

— Kedves Carlo mester, — szólított meg egy este az Opera előcsarnokában egy irigytelintű köpcös úr, — hallottam az ingügyről. Ez az alak nagy gazember lehet, hogy azt az inget ilyen egyszerűen el merete vinni. A neve teljesen ismeretlen volt eddig előttem. Most természetesen érdeklődtem utána. Iszákos, alyas, könnyelmű pasas, aki úgy jár-ke, mintha lángelme lenne. Annyi tehetsége sincs, mint egy gimnázistának, aki verejtékkel kiizzadja a dolgozatait. Szégyelnie kellene magát a lapnak, ahol ennek az egyénnek az írásai megjelennek.

Két nap múlva egy jóbarátommal találkoziam. Még mielőtt köszönhettem volna, azt kérdezte: — A Carlo, vagy az Antal vagy?

— Te őt is ismered?

— Igen.

— Nagyszerű, kérlek, mondd meg neki, hogy nagyon szeretnék vele egyszer négyszemközt beszélni. Én minden csütörtökön a művészakadémia vagyok.

Még talán egy hét sem mult el és újra találkoztam ugyanezzel a barátommal, aki a következőket mondta:

— Te Carlo, néhány nappal ezelőtt találkoztam azzal a kis zugriporterrel, az Antallal. Az a fickó egészen szemtelenül kijelentette, hogy ha nem vagy gyáva, akkor menj el egyszer a művészakadémia, ő tudniillik ott ül minden csütörtökön. Majd akkor mesél neked

*A vakbélgyulladás veszélye elleni védekezés egyik hatóság módszere abban áll, hogy az ember a beleit hetenként legalább egyszer a természetes „Ferenc József” keserűvízzel — reggel éhgyomorral egy pohárral — alaposan kitisztítja. Kérdezze meg orvosát.

valamit négyszem között. Figyelmeztettek, óvakodj ettől a kis álhírlapírótól, veszedelmes gazember.

Elvesztettem a bátorságomat, az önbizalmamat és minden reményemet. Végre meghallottam az őszinte véleményeket írásomról. Minek versei faragni, minek novellát írni? Nem érdemes. Emlékszem, azelőtt egészen kellemes hangom volt. Énekleckéket fogok venni és talán sikerül bejutnom a rádióhoz, vagy egy gramofontársasághoz. Búskomor lettem és még a tea sem ízlett. A művészakadémia tömve volt emberekkel és így egy idegen úr ül az asztalomhoz. Jólöltözött, magas ember volt, inkább sovány, mint kövér, hajlott orra, szép homloka, kissé duzzadt szája és kellemesen megfontolt mozdulatai voltak.

Az idegen csakhamar elővette töltőtollát és írni kezdett. Én persze rögtön láttam, hogy ebből újságcikk lesz. Tehát kollega, vagy egy volt kolléga, mert én most már énekesnek tekintem magamat. Kedvesen mosolyogva megkérdeztem: — Napilapnak lesz?

— Igen, — válaszolt egy kicsit zavartan. De azután bőbeszédűbb lett és terveiről kezdett mesélni. Sőt elmondott egy novellatémát is. (Nagyon jó téma volt és ha történetesen nem lettem volna énekes, akkor biztosan meg is írtam volna.) Azután megkérdezte, hogy nekem mi a foglalkozásom?

— Énekes vagyok.

— Érdekes — szólt halkán. — Én is énekes voltam. Nehéz pálya, az embernek minduntalan elveszik a kedvét, megdöntik az önbizalmát. A végén aztán a sok bosszúság minden bátorságtól megfoszt, elkedvellet, hogy nem marad más hátra, mint abbahagyni.

— Ellenkezőleg. Nézze, én újságíró voltam és éppen azért lettem énekes, mert az újságírói pályát nagyon megnehezítették számomra.

Ilyen különös ismeretséget még sohasem kötöttem. Ő az volt, ami én voltam azelőtt és én az, ami ő azelőtt volt. A lelki hasonmásom. Kár, hogy egyáltalában nem hasonlítottunk egymáshoz. Egy ilyen hasonmást kívántam volna magamnak. Órákhosszat beszélgettünk egymással és nagyon összebarátkoztunk. Végre eszünkbe jutott, hogy még be sem mutatkoztunk.

— Antal a nevem — mondtam szívélyesen.

— Engem Carlonak hívnak — válaszolta. Egymásra néztünk és nagy zavarban voltunk.

Nagyon kellemetlen volt, éppen ma volt rajtam az ő kék inge. A pincért hívtuk, de ő nem engedett engem fizetni. Értem is ő fizetett. Aból a pénzből, amit Iván helyettem adott neki.

Később azonban mégis összebarátkoztunk. Sokat vagyunk együtt és legtöbbszörre testvéreknek tartanak. Ezen azután sokat mulatunk, tudniillik egyáltalában nem hasonlítunk egymásra. De semmit se! Ő sovány és én nyúlánk vagyok, neki nagy orra van és az én orrom sasorr; nem, komolyan, cseppet sem hasonlítunk egymásra...

LEIPZIGER HERBSTMESSE 1938

Oszi Lipcsei Vásár

Megnyílik: augusztus 28-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, Deutschland

vagy

a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Str. Gen. Praporgescu 2
Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, Oradea, Str. Nic. Jorga 1. Tel. 2135.

60%-os utazási

kedvezmény a német városok utakon.

IDŐK SODRÁBAN

Egy rejtélyes német diplomata, aki megmentette Hitler életét

Irta: Rády Elemér

A „Magyar Lapok” vasárnapján Csizsár Béla barátom igen érdekes és markáns arcképet rajzolt Wiedemann kapitányról, erről a rejtélyes, alig ismert német diplomatáról, akinek az utolsó hónapokban folytatott s talán egész Európa sorsára döntő jelentőségű tárgyalásai annyira foglalkoztatták a világ érdeklődését. Wiedemann kapitány, mint Hitler bizalmi embere néhány héttel ezelőtt Londonban tárgyalt s úgy tudják, hogy sok minden, ami azóta történt, ezzel a tárgyalással áll összefüggésben.

A londoni sajtóban azóta is valóságos Wiedemann-láz van. A lapok egymásután hoznak híreket a német diplomata állítólagos újabb londoni utazásáról, a francia sajtó pedig arról is tudni vél, hogy Wiedemann kapitány fontos megbízatással Párizsba is ellátogat. Az angol sajtó természetesen az újabb utazással kapcsolatban igen messzemenő kombinációkba bocsátkozik, amelyek, ha valóban bizonyulnának, igen nagy eltolódásokat és változásokat idéznének elő Európa, sőt a világpolitika mai ugynevezett „egyensúlyi” helyzetében.

A Wiedemann-kérdés néhány napos szünet után ismét jelentkezett az angol sajtóban. Hiába cáfolt Berlin, hiába jelentették ki Londonban illetékes tényezők, hogy Wiedemann kapitány újabb utjáról semmit sem tudnak, az angol sajtó kitarított amellett, hogy Wiedemann kapitány a közeljövőben ismét fontos üzenettel Londonba jön. Most, amikor Chamberlain miniszterelnök váratlanul megszaktotta szabadságát és néhány napra visszatért Londonba — ami egy angol államférfinél egészen rendkívüli dolog — a Wiedemann-rejtély ismét erősen foglalkoztatta az angol közvéleményt. A lapok ismét arról irtak, hogy az angol miniszterelnök most találkozik másodszer Wiedemann kapitánnyal és ezzel a megheszéléssel indulnak meg az új nemzetközi helyzet kialakítására irányuló tárgyalások. A Wiedemann-rejtély tehát tovább kísért az angol közvéleményben s a német kapitány ma egyike azoknak, akiknek a neve és személye a legtöbb beszéd tárgya.

És kicsoda ez a titokzatos ember, akiről néhány hónappal ezelőtt jóformán alig tudták, hogy létezik. Csizsár Béla klasszikus tömörséggel rajzolta meg Wiedemann kapitány érdekes arcképet. Ismertette azt az érdekes karriert, amely az augsburgi családi otthonától a lövészárkon keresztül Hitler szárnysegédiségéig és a fontos diplomáciai megbízatásokig vezetett s igen helyesen mutatott rá, hogy Wiedemann, ez a sima, jómodoru, nyugodt, képzett ember, sokkal inkább alkalmas diplomáciai kiküldetésekre minden más elődjénél s ezért vár tőle nemcsak Németország, hanem egész Európa is sokat.

Ezt a nagyszerű portrét mégis szeretném néhány vonással kiegészíteni. Olyan vonásokkal, amelyek megmagyarázzák, hogyan és miért lett az egykori katonatisztból az egyik legnagyobb európai hatalom legbizalmasabb belső embere. Wiedemann kapitány diplomáciai karrierjét tulajdonképpen annak a személyes barátságának és bensőséges viszonyának köszönheti, amely Hitler kancellárhoz fűzi. Ez a barátság a háború sötét napjaiba nyulik vissza. Fritz Wiedemann itt ismerte meg Hitler örvezetőt, akit akkor mint felettese megtanult becsülni. A német katonatiszt már akkor felismerte alantasa kitünő képességeit s azután a legnagyobb önfeláldozással támogatta később is. Wiedemann kapitány Hitler legragikusabb

éveiben állott a Führer mellé, akkor, amidőn Hitler még csak kis nacionalista táborot tudhatott maga mögött.

A Hitler—Wiedemann barátság kezdete a flandriai halálmezőkön kezdődött. A német hadsereg ott küzdött a flandriai csatatereken, amikor egy gyászos emlékü hajnalon a francia tüzérség löni kezdte a német állásokat. Különös tüzérségi belövés volt ez. A lövegek idő előtt robbantak és jóformán semmi kárt sem tettek. Az első percekben a német katonák megállapították, hogy rossz a franciák munióciója, rosszak a lövegek. De csak néhány percig tartott ez a vélemény, s rövid idő múlva a német csapatokat elfogta a rémület: a katonákat rosszul fogta el, a légzés fájdalmakkal járt.

— Gáztámadás! Menekülni a dombokra! — hangzott fel a borzalmas felismerésből született parancs. Ez volt az első komoly gáztámadás a világháborúban. A hadseregnek még nem voltak gázálarcaik, nem marad más út, csak a menekülés. A katonák végső elkeseredésükben jobb híján zsebkendőjüket nyomták az orruk elé és rohantak a dombokra. A mérges gáz pedig nyomult előre, megtöltötte a fedezékeket, lövészárkokat, ellepett minden mélyedést és úgy látszott, nincs többé menekvés azok számára, akik nem tudtak idejében a dombokra futni.

Ebben a borzalmas negyedórában egy váratlan esemény történt. A domb bozótjai közül hirtelen kivált egy tiszt alakja és társai legnagyobb megdöbbenésére visszarohant a gázzal belepett fedezékekhez. Wiedemann kapitány volt. Hiába kiáltották utána, hogy a halálba rohan, a német tiszt nem hederített rájuk. Zsebkendőjét szoritva rohant a csaknem biztos halál felé. A fedezékben megragadott szabadon levő kezével egy katonát, aki eszméletlenül hevert ott. Ereje végső megfeszítésével vonszola bajtársát a dombra. Amint föléje hajolt, Hitler örvezető hamuszürke arca meredt föléje. A következő pillanatban a kapitányt köhögő görcs fogta el s maga is eszméletét veszítve zuhant Hitler mellé.

Hitler és Wiedemann kapitány csak a kötőhelyen találkozott. Amikor Hitler viszszerente rövid időre eszméletét és meglátta fölöttesét, első szava volt megköszönni, hogy megmentette életét. Ezt nem felejttem el soha — tette még hozzá. Ki sejtette még akkor, hogy a sziürke örvezető ígérete mit jelent majd egykoron.

Hitler még hetekig feküdt a kórházban. Szemén vastag kötés volt, mert sokáig orvosai is azt hitték, hogy elveszti szemévilágát. Még-

is: Hitler egészségesen került ki a kórházból és nyomban ismét frontszolgálatra jelentkezett. A harcra induló csapatokat véletlenül Wiedemann kapitány szemlélte meg. Amikor a sorban megpillantotta Hitlert, személyes szolgálatra maga mellé osztotta be.

Ma több mint husz esztendő távlatából bátran mondhatjuk, hogy Wiedemann ekkor másodszer mentette meg Hitler életét. A nyugati fronton ekkor már megindult az a végső, borzalmas küzdelem, amely százak és százak életét kívánta s ahonnan az első vonalakban küzdők közül jóformán senki sem tért vissza. Ki tudja, hogy megmaradt volna-e Hitler, ha Wiedemann kapitány nem veszi maga mellé?

Aztán bekövetkezett a német összeomlás. Wiedemann, a nyugalmazott kapitány kis földet vásárolt Bajorországban és kertészkedni kezdett. Hetenként egyszer azonban beement Münchenbe, hogy találkozzék egykori bajtársaival és egy-egy pohár sör mellett arról beszélgessenek, hogyan lehetne segíteni Németországon. Itt találkozott Hitlerral is, aki akkor már megkezdte a nemzeti szocialista mozgalom szervezését.

Wiedemann kapitány nem csatlakozott ekkor még Hitler mozgalmához. A quietált katonatiszt azokkal tartott, akik a császárság visszaállításától vártak mindent. Hitlerral azonban egyre gyakrabban találkozott és lassan-lassan megérlelődött Wiedemannban is, hogy változtatnia kell állásfoglalásán.

A nemzeti szocialista mozgalom ekkor élte legválságosabb korszakát. A nacionalista tömegek még nem hitték, hogy a mozgalom meg tudja állítani a bolsevista hullámot s ezért a császári korszak visszatértét várták. Wiedemann kapitány ekkor jött először a mozgalom segítségére. Személyes összeköttetése révén sikerült meggyőzni Ágost Vilmost, a császár népszerű második fiát, hogy csatlakozzék a nemzeti szocializmushoz. Ma már megállapíthatjuk, hogy ez a csatlakozás igen növelte a mozgalom tekintélyét és Hitler gyorsabb ütemben folytathatta a szervezést.

Amint a weimari Németország helyét felváltotta a Harmadik Birodalom, Hitler egyik első dolga volt magához hivatalni Wiedemann kapitányt. Bár Wiedemann monarchista multja egyes pártfunkcionáriusok szemében szálka volt, Hitler tudta, mennyire számíthat egykori megmentőjére s rövid tanácskozás után már úgy mutatta be, mint első szárnysegédjét.

Wiedemann kapitány nem szerepelt sokat a nagy nyilvánosság előtt. A háttérben áll, de kétségtelen, hogy igen nagy befolyása van. Kevesen tudják például, hogy neki köszönhető a hírhedt Röhm-puccs felfedezése és ezzel a birodalom belső egyensúlyának a helyreállítása. A diplomáciában új ember. Csupán 1937-ben találkozunk nevével az amerikai—német tárgyalások alkalmával. Angliai megbízatására már az egész világ felfigyelt s méltán nagy érdeklődéssel várják újabb utazását. Kétségtelen, hogy az a megbízatás, amit Wiedemann kapitány most kapott, a legnehezebb és legfelelősségteljesebb. A német—angol viszony rendezése függ ettől és ma tudjuk, hogy ehhez milyen nagyjelentőségű, országok és népek jövőjét befolyásoló következmények kapcsolódnak. Talán örülnünk kell, hogy erre a nagy feladatra egy ilyen talpig becsületes katonáember kapott megbízást.

VIRÁG HELYETT

Csak ezt a kettőt adtam én neked:
pár mosolygós, vig kedvű éjtszakát
meg ezt a csöndes búcsúéneket...

S ez így volt jól. A rózsák friss színe
elsárgul és a lemot kidobod:
virágom nem vihetted messzire
s nem díszítette volna ablakod,

de azt a néhány dalos éjtszakát,
amelyen — két bolond, bomlott csikó —
szíved s szívem vígan szaladtak át
és ezt dobogták: élni, élni jól!

azt nem fogod elfeledni soha,
ha mosolygós vagy sírnod kell talán
vagy felpattant szivedbe a csoda
megérkezik egy május hajnalán,

mert akkor is ragyogni fog a mult
a nem volt rózsák hús szemfedelén
s virág helyett — mi akkor már fakult
volna — a régi kedvet hozom én,

ki csupán kettőt adhattam neked:
pár mosolyos, szép, dalos éjtszakát
meg ezt a csöndes búcsúéneket...

KINIZSI ANDOR.

Gunda Gyula:

Repülőszolgálaton Franco seregében

Élmények a spanyolországi polgárháborúból

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnnyomás már kivonatban is tilos.

X.

Leoltott lámpákkal tegnap este érkeztem meg kis Adleremen az úgynevezett szent úton keresztül ide Oviedoba. Ugy is mondhatnám: az egérfogóba, mert a vörösök azon a keskeny úton kívül, amelyen idejöttem, teljesen körülvették a várost s hogy nem tudták még egészen elvágni a külvilágtól, ez egyike azoknak a katonai csodáknak, amelyekkel itt Spanyolországban lépten-nyomon találkozok az ember.

Mondhatom, elég kellemetlenül érzem magam ebben a ketrecben. A Hotel Asturiban van szállásom, amely valamikor négyemeletes, nagyon rendes szálloda lehetett, most azonban harminckilenc szobájából mindössze az a nyolc használható, amely a mellékutcákra néz. A többi teljesen összelőtték az ellenséges ágyúk. A főfront szobái azonban akkor is használhatatlanok lennének, ha minden ép volna bennük. Ezek a szobák ugyanis a városi parkra néznek s a vörösök állásai emögött a park mögött vonulnak, hát az ellenség bármikor beléphet az ablakokon. Am, mondom, a szálloda nagy része rom s ép házat az egész városban alig találni. Vannak ugyan épületek, amelyek mindössze egy-két gránátot kaptak csak, akadnak sérteletlenek is, ez azonban ritkaság. A szálloda tulajdonosa pisztolytisztítás közben beszéli el, hogy a hajdan hetvenezer lakosú városban e pillanatban mindössze ötven ép ház található.

Ha az ember sétálva végigmegy a városban, első pillanatra nem is tűnik fel a nagy rombolás. Az utcákon a gránátoléséreket betemetik, ledöngölték, aránylagos tisztaság van mindenfelé, ám, ha az ember egy-egy betört ablakon benéz, látja, hogy a becsapódó gránátok teljesen szétszaggatták a szobákat és az emeleteket s így a még álló főfalak tulajdonképpen csak kulisszák, amelyek a réstonylagos évség illúzióját keltik.

Séfa Oviedóban

Este még egy kis bárban grogot csináltam magamnak, s mert nagyon izlett, fölirtam a bár címét. Ma reggel aztán elindultam, hogy ugyanott igyam meg reggeli aperitifemet, a kis bárnak azonban már csak romjait találtam. Annak a négy gránátok egyike, amely reggel felkeltett álomból, úgylátszik, ide csapódott be s a kis épületet teljesen szétrombolta. Most rokonok siránkoznak a hajdani kedves helyiség körül s a romok alatt keresgélnek hozzátartozóik holttestét.

Nem kisebb meglepetés ér, mikor az autómért megyek. A garázs is gránátalálatot kapott, teteje bedől s vagy félórai megfeszített munka után tudok csak kocsimhoz hozzájutni. A helyzet jellemzésül mondom csak el, hogy aznap még kétszer kellett garázst változtatnom hasonló veszély miatt, de hiába kerestem nyugodt helyet. Az ellenséges ütegek három irányból tüzelnek a városra, mégpedig tizenöt és feles gránátokkal.

Ennek ellenére, a nap meglehetősen csendben telik, mindössze uzsonnára kapunk vagy húsz gránátot. A lakosság azonban föl se figyel a tüzelésre, az az érzésem, hogy talán

nem is hallják ezek az emberek a becsapódások dörmögését. Nem csoda: nehezebb időket is átéltek ennél. Mögöttük van a februári és márciusi csatnapok pokla, mikor az asturiaiak mindent elkövettek, hogy a várost elfoglalják. Akkor tíz napon keresztül naponta átlag ezer

Ételmiserben, napi használati cikkben nincs hiány a városban, noha mindent egyenesen a vörösök szemellettára azon a keskeny utvonalon kell behozni, amelyen én is érkeztem. De behozzák, amire szükség van. Mit mondjak? Még friss halat is lehet kapni Oviedóban. A munkával azonban már baj van. A kisiparosok ugyan dolgoznak, ám a gépjűzemek egytől-egyig állnak. Az a pár kilowatt áram, amelyet egy zörgő Diesel-motor egy öreg dinamóból kiperésel, éppen elegendő a katonai parancsnokság, a kórház és egy napilap üzeme számára. Mert újság, minden ostrom és minden ágyútűz ellenére is, minden nap megjelenik.

Este hat óra. Sétálgatok az utcán, nezegetem a csorba házakat, az embereket, mikor egyszer csak harangszó zúg át a városban. Most nem istentiszteletre hívnak a harangok, a megszentelt ére zúgása egész mást jelent.

Riadó!

S mintha csak felelet lenne a harangkongásra, megindul az ellenséges gránátláz. Pillanatok alatt megelevenedik a város. Munkásruhában, utcai öltözetben, olajos overallban rohan a férfilakosság a barrikádok felé. Legelől a vitéz falangisták, a spanyol nemzeti fasiszta párt harcosai. A város ostromának kezdetén több, mint kétezen voltak, ma azonban már csak ötszázötven a létszámuk. A többi halott. Csodálatos emberek ezek. Minden áldozatot meghoznak a nagy nemzeti forradalomért, diadalról és szociális reformokról al-

Riadó!

* Számos nő bajnál gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez reggel, éhgyomorral egy félpoháryi természetes „Ferenc József” keserűviz áttal, hogy a belek tartalmát gyorsan felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül pedig az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

gránát robbant a városban, bombázó századok vonultak el minden nap négyszer-ötször is a város felett, sűrűn dolgoztak az aknavetők is, a város szélén pedig fűrt aknákat robbantottak; az asturiai bányászok. Ezek a napok megédzették a lakosságot s a mai képre formálták a várost. Szétrombolt házak maradtak utánuk, leégett villák, kidőlt villanypóznák, lógó telefondrótok s deszkával beszegezett ablakok. Az emberek megtanulták, hogy a pince a legbiztosabb hely. Most körülbelül tízezer laknak a városban s ezek nem is mennek már el innét, noha a katonai parancsnokság segítene ebben nekik. Ezek állták a szörnyű bombázást, ablakaikból láthatták, mint zárul egyre szorosabban a vörösök fogója a város körül, szenvedtek, véreztek, temettek, ezek kitartanak itt utolsó lehetőségükig. Ott laknak a pincékben, gyertyafény mellett vacsoráznak s már talán el is felejtették, hogy deszka és papír helyett illőbb és szebb az ablakokon az üveg. Ez már talán olyan nekik, mint a mese.

Riadó!

modoznak, amelyek felvirágoztatják majd az elkínzott Spanyolországot. És harcolnak utolsó csepp véréükig. Micsoda nagyszerű harcosok! Az ő telkükből, telkük igazságát kereső izzásából fakadt az egész nemzeti mozgalom s az ő ideádjuk ad eszméi tartalmat neki. Övék a hit, a lélek, a telkesedés és a — hősi halál...

A templomtoronyból még mindig kong a harangszó s a vörösök tűzérése egyre dolgozik. A szemben levő házból most egy szakállas falangista rohan ki. Felesége és kislánya követi. Az ember menetközben bújlik bele zubbonyába, felesége kezébe adja a puskáját s kislánya nyújtja feléje a falangisták sapkáját. Az ember egy pillanatra megáll. Egy csók a gyermeknek, egy ölelés a feleségnek, aztán rohan tovább s az asszony és a gyermek sápadtan állva vissza a félig bedőlt otthon kapujába, néz az eltűnő családfő után. Hányszor látták így elrohanni! Istennek hála, eddig még mindig visszajött. De most?

Néhány másodpercig nézem ezt a keményarcú asturiai asszonyt. Nem olyan szép, mint andaluziai társai, de fellépése sokkal biztosabb, arca sokkal becsületesebb; nemcsak asszonya az urának: bajtársa is. Most rámnez. Semmi gyengédség sincs a pillantásában, inkább kérdez a szeme:

— És te, idegen, te nem mész?

De megyek! Rohanok szállodai szobámba, felkapom a géppisztolyomat, hát tartaléktárat veszek magamhoz, így a pisztolyban levőkkel együtt százhetvenöt lövésem van és futok a szakállas asturiai után.

A főtéren keresztül befordulok a Calle Magdalénara. Gránátok csapódnak be s elől már két géppuska kalapál.

Pillanatok alatt ott vagyok az első barrikádnál, amelyet utcakövekből, a szétrombolt házak tégláiból és homokzsákokból építettek, mintegy mellmagasságúra a védők. Húsz lépésre a második, majd rövidebb térközökben a többi torlasz következik. Az utolsó, a hetedik, ahova igyekszem s amely a megmaradt házak falához támaszkodik, már harcponal. Két géppuska mered az ellenségre a lőréséken keresztül s a félig bedőlt épület oldalában egy elrejtett tábori ágyú áll olyanformán, hogy a barrikád előtt elterülő térséget biztosan pásztázhatja, ha ellenséges harciokosi mutatkozik. Jobbra és balra, a szétlőtt házakon futóárkok vezetnek keresztül, a többi, ugyancsak elbarrikádózott utcába. Ott, ahol a házakból semmi sem marad, az árkok a bedőlt pincékben visznek át. A még álló falak ablaknyílásait kövekkel, bútormaradványokkal és hasonló tárgyakkal torlaszolták el, persze lőrésüket hagyva a torlaszokon.

Egy ilyen magasabban fekvő nyíláson ke-

resztül teljesen áttekinthetem az előttünk levő területet. Közvetlen közelünkben egy körülbelül tíz méteres átmérőjű robbanási tölsér állt: csak akna vághatta. A hajdani házak ma már csak alakatlan törmelékdombok. Szétzaggatott és összehajtogatott villamossínek jelzik az utcák helyét. S velünk szemben kö-

rülbelül ötven-nyolcvan méter távolságra húzódnak az ellenség vonalai. Ott is géppuskák néznek ki a lörésekből s gyenge gyalogsági tűz pattog a vonalak mentén. A mi oldalunkról egyelőre csak gyengén viszonzzuk a lövöldözést, nehogy a vörösök idő előtt észrevegyék, hogy a várost már riadóztatták.

Közelharc a barrikádokon

A tüzérség még mindig dolgozik, ám most a város körül húzódó védelmi öv a célpont. Zeng az ágyúszó, robannak a gránátok s egyszerre csak örült ordítás támad előttünk és megindul az ellenséges támadás. Először kézigránátok tömege repül vonalaink elé és állt-hataltan füstfalakat von a két védelmi vonal közé. Alig hangzik el a robbanások recsegése vagy négy száz lépésnyire tőlünk jobbra újabb hatalmas detonáció remegteté meg a levegőt: egy akna robban. S a gomolygó füstből egyszerre előtörnek a támadók.

Legalább százötven ember rohan felénk. Bukdácsolnak a romok közt, elesnek, ismét felugrálnak, kézigránátokat hajítanak, csoportokba tömörülnek és ordítanak. Rátalátata, szólnak a géppuskák, dolgoznak a gyalogsági fegyverek. A támadók sora szemmel láthatóan ritkul, ám utánpótlást kapnak s a roham nem áll meg. Az elsők már beugrálnak a mellettünk levő, teljesen szétrombolt ház teltére s mi kénytelenek vagyunk az első barrikádról visszavonulni a második mögé. Még látom három emberünket az első torlasz mögött feküdni a földön, aztán én is futok hátra, minden falmaradék és kő mögött fedezéket keresve. Hátrább gyorsan összedobunk egy mellvédet, fiatal, alig tizenhét-tizennyolc éves falangisták feldobnak a mellvéd mögé egy géppuskát s mikor a jobboldalt betört vörösök második szökellésükre indulnak, mi már hathatós oldalozó géppuskatűzzel fogadjuk őket.

Most jön azonban a meglepetés. A nagy zűrzavarban nem vettük észre, hogy közvetlen közelünkben egy pincemélyedésbe az ellenség egy csoportja befészkelte magát. Ezek most kiugrálnak onnét s mintegy tíz méterről rohanna indulnak ellenünk. Lehetnek valami tizenketten. Teljesen váratlanul ér bennünket a támadásuk épp akkor, mikor géppuskáinkból kifutott egy heveder. Ha véletlenül nem hajigálták volna már el összes kézigránátjaikat, egyetlen ember sem maradt volna közülünk élve. Így azonban csak szuronyrohammal próbálkozhatnak.

Ordítva közelednek felénk. A géppuskalövészek pisztolyaikhoz kapnak, én géppisztolyomon átváltom a lövésszabályozót egyes tüzérről sortűzre s szinte pillanat alatt beleeresztem a huszonöt töltényt az előretört vörösök csoportjába. Buknak, ordítanak, heneseregnek, rángatóznak előttünk az emberi testek. Már csak három alak rohan felénk, géppisztolyomban azonban most nincsen egyetlen töltény sem. A mellettünk lévő katona pisztolyának második tárával babrál, egy másik földön heverő szuronyos puskához kap, én előrántom kis Frommeremet és vadul tüzelek a ránk rohanó három alakra. Egyik sem jut el közülük géppuskánkig. Máig is emlékszem az egyik ar-

cára: két méterre megközelített bennünket s ott bukott rá holtan mellvédünkre.

Most van egy pillanatunk, hogy körülnézhetünk. Mögöttünk egyre erősebb kiállóást hallunk.

— Viva España! Viva España!

Tartalék érkezik: spanyol sorkatonaság. Kézigránát-összdobás után nyomban rohamra indulnak s kiszorítják az ellenséget a mi területünkről. Mellettem zúg el a roham s torlódik előre.

En: végeztem. Még megnézem a mellvé-

dünk előtt fekvő holtakat, azután visszaindulok a városba. A főtér egyik sarkán tiszték állnak, küldöncök jönnek-mennek s a tiszték között ott van Aranda tábornok, Oviedo hős védője. Az egyik ismerős tiszt elmagyarázza, hogy a vörösök egy nagyobb aknarobbanással áttörték az első védelmi állásokat s ha a tartalék nem érkezik meg kellő időben, talán a várost is elfoglalták volna.

Együtt vacsorázok a spanyol tisztakkal s későn este érek haza. Szállodám közelében embercsoportosulás s a csoport közepén egy asszony. A szakállas falangista felesége. Sir. Este hét óra óta már özvegy szegény; az ura ott esett el az első barrikádon. Ismerősök támogatják hazafelé. Ez az utolsó emlékem erről a napról.

Másnap? Másnap esend következett és lemettük a halottakat.

(Következő folytatás a „Magyar Lapok” szerdán megjelenő számában.)

KERESZTREJTVE NY

38. (324.) szám.

1		2	3	4	5	6	7	8	9
		10				11			
12	13		14		15	16			17
18		19		20				21	
22			23		24		25		
		26		27		28			
29									
		30				31			
32	33			34		35		36	37
38				39			40		41
42			43				44		45
		46				47		48	
49									

Beküldendő sorok: Vizsz.1, 29 49. Függs.: 1, 5, 9.

Beküldési határidő: augusztus 25.

Vizszintes sorok:

1 Dosztojszki regénye. 10 Becézett férfinév. 11 Amerikai Egy. Áll. 12 Kettős mássalhangzó. 14 M. L. Sz. 17 Kicsinyítő képző. 18... mars! 20 Ház része. 21 Ilyen hal is van. 22 Z-vel: magyar fejedelem. 24 Helyhatározó. 25 Hevesmegyei nagyközség. 26 Kopasz. 28 Folyó idegen nyelven. (ford). 29 Francia író (1844-1924). 30 Ime. 31 Magyar király előneve. 32 Szerelmek istene Rómában. 34 Felkiáltás. 36 Add ide — népiesen. 38 Lim ikerszava. 39 Kis bolt (tájszólással). 41 28 vizszintes. 42 Kötőszó. 43 Tavszli kabát. 45 Oltal-

maz. 46 Névtető. 47 Kelet — idegen nyelven. 49 Az ókor is ez.

Függőleges sorok:

1 Magyar költő (1554-1594). 2 Mutatószó. 3 Esztendeje. 4 Ha engem — latinul. 5 Minden nagy üzletnek van... 6 Szám. 7 Evszak. 8. Duplázva dajka. 9 Cári város. 13 Vissza: olyan. 15 Leszek — latinul. 16 Napszak. 17 Éva. 19 Menedék. 21 Szélvész, más szóval. 23 Kutyafejű. 25 Eredmény nélkül. 27 Omladék. 28 Időmérő. 33 Tisztit. 34 Kérdőszó. 35 Az abc három egymást követő betűje. 37 Csonthéjas gyümölcs. 38 Be. 40 Az elem legkisebb része. 43 Szalad. 44 Ósrégi. 46 Trapp eleje. 48 Téká.

31. sz. keresztrejtve nyünk heyses megfejtése: Vizsz. 1 és nyilírány: A kettő együtt nagyhatalom, jó király s bátor harcos. 30 és nyilírány: Mindig kimagaslani és kitartással a többiek előtt járni. Függs. 1 és nyilírány: A szerencse, csak az kíséren s a többi mind mellékes! 21 és nyilírány: Ha Isten velünk, ki ellenünk?

Heysesen megfejtették: Csibi Lenke, Kiss Lajos, H. Szenek Olga, Papp Mózes, P. Réthy Apollinár, P. Darvas Vénanc, Zonda Magda, Papir Béla, dr Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor. A jutalomkönyvet Zakariás Tibor nyerte. Elküldöttük.

PÁLYAZATI HIRDETÉS.

A terebesi egyháztanács a II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Határidő augusztus 26. Iskola német tannyelvű. Fizetése 13.500 lei.

Parochia Romano Catolica.

ANGELUSZ

Városveg. Gyarak dudálnak. Hanyatló napfény sütt a tetőkre. Kamasz szél fuj. Csillag csillagra gyullad. Fáradt harangszó köszön szembe, és én megemeltém a kalapom előtte.

Kocsi zörög. Megnógatja mogorván a lovat a kocsis. Utána oszond, sőtétedik az utca. Magányosan megyek. Az ég fölöttem lila is, piros is.

Szegény, mondd majd. A néptelen utcán magányos vándor lépked... Megesékoljuk egymást s a gyermekünket, és kip-kop, kint tótován, szomorúan távolodnak a léptek.

Az ablakok kigyúlnak. Néha-néha asszony és férfi árnya libben odabent. Egymásbakarolnak, s tűnődve néznek az estéli utca magányos vándorára.

Rád gondolok most, kedvesem. Mikor majd összekarolva így állunk egy ablakban odabent, és így nézünk a néptelen útra, és a keleti tavaszi holdra.

RÓNAY GYÖRGY

Egy rakás hamú

Irta: Dallos Sándor

Égész életében dolgozott és éppen munka közben látta meg az embereket, mindazokat, akik vele együtt dolgoztak s akiken látta, hogy már alig volt az arcukon emberi vonás, csak valami sóvár tüntetés, iszonyú fukarság, temérdek irigység, hazugságok tömege, amelyek mögött indulatok alusznak s ha az emberek szabadon nyilváníthatnák véleményüket és megvalósíthatnák az őszinte vágyaikat, egyszerűen elfeketedne a gyűlölettől a világ és sokkal több gyűlkosság esnék, mint születés. Mert látta, nincsen más kritérium, csak éppen a pénz, amely a dolgok ára, ez forgat mindent, ez dönt el mindent, ez emel és süllyeszt, ez adja a méltóságokat és ez adja a megaláztatásokat, hogy az emberi élet semmi más, csak ennek a vetülete, a kezekben a szerszámok mellett ott van a kés, a szemek egészen átváltoztak és hogy leginkább csak utálni lehet és törvényeknek van igazuk, mint ahogy igaz van az ostornak, amely lecsap, mert a csordában, amely csak az érdekeit szolgálja, egyetlen igazságos és egyetlen érdem szerint való dolog a büntető törvény és a büntető ostor, mert azoknak a lelke termelte ki őket, akikre alkalmazták. A törvény és az ostor a törtételek leghűbb fotográfiaja. Már leginkább a majmokat becsülte a világban, mert talán az egyedüli természetes élők voltak, akiket még nem számították át energiákká a matematika és akik még nem feleltek el játszani. Még ezeket nézte legszívesebben. Szívesebben önmagánál is, mert javarészt már ő is betört és csak annyi szikra pislogott benne, hogy tudott utálkozni még és tudta megvetni az eszközöket és az eredményeket, amelyek másoknak már természetesebbek voltak.

Ő, sokat vesztett már ő is magából s ha megpillantotta néha azt a szép, kezdeti embert, aki ő volt, mikor nekiindult mindennek, belül elfogta a kétségbeesés és tudott sírni még pusztuló önmagán, mert már gyakran hazudott és elhallgatott és számított, már gyakorta megadta magát és már gyakorta rőfögött a rőfögőkkel. De még volt benne utálat és irigysége a majmokat, akiket maguknál alábbvalónak tartottak az emberek, pedig fölöttük állók voltak minden megnyilatkozásaikban.

Igy élt és így dolgozott, így pózolta régi önmagát s így lett, persze, egészen társtalan, mert látta, mindenféle csak annyit jelent, amennyit keres és amennyire az erszények értékelik és helye nincsen a világban egy négyzetdeciméternyi se, ahova gyermeki módra tehetné le a fejét s ahol őszinte lehetne. Mert ilyen hely nincs a földön, mert az ember annyira vétket talált ki, hogy a lényegi és gyökéri mocskot eltakarja, hogy aki tisztán és őszintén akarna élni, csak vélkezhetik s egész bizonyosan eljut a megkövezésig. Mert a világban éppen csak tisztán és őszintén élni nem lehet sehol. Se munkahelyeken, se utcákon, se tereken, se idegenben, se otthonokban. Az ember, aki még emlékszik születeli önmagára, egyedülállóbb és magánosabb egyetlen ária jégtáblánál, amelyet az óceán közepén hímálnak a víz erői.

Égész életén át dolgozott s odajutott, hogy utálta az embereket, azok még nevettek rajta, gyakorta kiesűfolták a háta mögött, egyáltalán egész gyűrű volt körülötte idegenekből, akik szívesen vették volna, ha már elbottlik egyszerűen hamarost úgy találkoznak vele az élő világ igazsága szerint, mint aki kéreget s zugért s talat kenyérért könyörög. Az ilyesmi nagy kiégülés s nagy igazsága az eladottaknak.

Nos, nyáron át mezőkön dolgoztak és senki

se látta meg, hogy a hajnalok milyen szépek, milyen erős a dél és milyen mély költéssel teltek az esték. Voltak bokrok és senki se állt meg előttük, voltak tücskök, senki se hallgatta őket és az ég szép, szabad kupolája alatt, míg szárnyalva úsztak el a levegőben a madarak, senkinek se jutott eszébe, hogy a madarak és a dolgok élnek az igazi életet s az emberek eltévedtek. Mert mindannyian kuporgattak és mindannyian feladatokban éltek és mindannyian zsugorgattak, Isten tudja, miért. Mert ez volt már a vérük.

Télen át az erdő volt a munkahelyük és senki se látta meg, hogy milyen csodálatos életetek a fák, hogy milyen szép a hó és milyen jó a gyermeknek, aki élni tud ezekkel az ajándékokkal és úgy tud örülni nekik, hogy egészen átadja nekik az életét. Senkinek nem jutott eszébe, hogy elbűsülje magát az erdő nagy-szerű csodája előtt, senkiben se támadt vágy, hogy kilökje magából a szennyet s ezt az erdőt tegye tulajdonává, ahol megint tiszta lehetne a bogvők és tobozok ízével és zamataival megint örömeire érdemes és boldog. Mert mindannyian kalkulációkban éltek, a hasznát számították, kenyerekben, talpbőrökben, ruhákban, kalapokban, bútorokban és kényszerekben számoltak, amelyeket önként vettek magukra és nem nyílt ki egyetlen érzékük se. Buták, bolondok és utálatosak voltak, arcukról ha lefejtették volna az értelem jeleit, hiányzott volna róluk minden emberi vonás.

Igy éltek egymás mellett az ember és a társai, óriási távolságokra egymástól. Olyan óriási távolságokra, amelyeket nem lehetett már áthidalni s ahonnan már csak ellenségei lehetnek egymásnak az egymással ember meg a társai.

Történt aztán, hogy a vállalt munka végzetével kifizették őket, mindenki ötven darab papírost kapott s mindegyik papíros tíz egységet ért. És egy egység fél napi munkát és fél napi munka egyharmad csizmatálpát, az egyharmad csizmatálpát meg két kiló cipőszegget. Ez volt a pénz és ezért dolgoztak az emberek s emiatt nem látták meg a szépet, ami a világban van és emiatt látták csak magukat egyedül szépeknek, holott olyan ritka voltak, hogy a legegyszerűbb állat is ijedten ordította volna el magát előttük, ha át kellett volna vennie az életüket. Ötszáz egységet kaptak harmad csizmatálpájával egységként s aki csizmatálpában gondolkodott, az láthatott száthatnhat egész csizmatálpát maga előtt, mint értékének ellenértékét, aki cipőszegben, az ezer kiló nemes cipőszegget, aki másban, mást, kilók és négyzetcentiméterek szerint, mindenki még egyszer akkora lett öntudatának terjedelmében, pedig belül semmit nem aratott, csak tovább száradt és tovább szikkadt, tovább aljasodott és ötszáz egységgel lejjebb hágott s úgy gondolták, hogy ezt a pojját mellítettük, aki az egymással ember volt, jó lenne kifosztani az ötszáz egységéért, amellyel aztán többjük lenne.

ÖREG ERDESZ

Bujócskát játszva bódult el talán
S úgy rekedt itt valaha régesrégén
E roskadt ház vén tölgyek rejtekében.
Agancs függ szákszám megkopott falán.

Hej! itt voltak rég nagy vadászatok!
S a kéz, a kéz az sohasem remegett,
Csak a szív... ha törték rá megveszett
Emberfarkasok, macskák... asszonyok.

De elmúltak már a vig hallalilik.
Az élet — mint felvert őz — iramlík.
Már nem a szív... a kéz, a kéz remeg.

S most már csak ülni jó, kopott karszékben,
Bor mellett pipázni s hallgatni szépen
Hogyan susog ott künn a rengeteg.

CSER IVAN.

A majmok úgy fogtak volna neki, hogy egyszerűen nekimennek, megtámadják és szétzaggatják, mint ahogy természetes lett volna, de az emberek, arcukon a fehér értelemmel és szívükben a törvényekkel, gyávák és tisztátalanok voltak erre és egyszerűen kelepécét vetették neki.

— Kártyázzunk, — mondták. — Ennyi munka után megillet bennünket a játék.

Leültek és nekifogtak a játéknak, de az egymással ember nem ült le közöttük, mert nem volt kapzsi és nem érdekelte a játék. Hát kezdtek így játszani és először nem szóltak neki, mert alapjában mindegy volt, hogy honnét jön a pénz és mindenki azzal ült le, hogy ő lesz a nyereső s akik körülötte ülnek és akik a társai voltak, azok veszítenek. Ötszáz egység volt mindegyik előtt és kétszázötven napi munka, a szemükben kapzsiság s a kezükben vesztés. A szívükben meg ijedelem és amögött a rabló öröme. Játsszani kezdtek s a szerencse úgy szította őket, mint a lisztet. Bolond emberek a véletlen markában mindenükkel, az egész életükkel, eggyelenneg igaz örömmel se, de vétkes vágyával a pénznek, amely ott volt előttük s a homlokuk verejtékezett az izgalom alatt. Igazán állatnál rondábbak voltak, ahogy verték az asztalt s a szennyes vérük vágya kiütött az arcukon. Most tiszta szívből gyűlölték egymást és tiszta szívből akarták a rosszat egymásnak, akik még az előbb pájtások voltak. Nem volt bennük semmi emberi, de semmi, a nyelvük megduzzadt a szájukban az izgalomtól, az arcuk sápadt lett, csak a szemük világitott, mint a ragadozók fogazata. Ezek voltak az emberek, akik mindenféle ígéret és törvényt hirdettek s akik ítéletet mondtak elevenek és holtak felett.

Nagyon megszenvedtek magukért, összeverekedtek, alaposan elpuffolták egymást a veszteségek miatt s a második nap már csupa kékfoltos arcok ültek az asztal körül, míg a kifosztottak üres és kétségbeeséstől bamba arccal bámultak maguk elé és nem mertek hazamenni, mert nem tudtak vinni semmit se magukkal, csak várakoztak és szenvedtek s azon gondolkodtak, hogy felkötik magukat, mert mindenük elveszett.

Harmadnapra aztán nem maradt, csak három játékos, egységekben borzasztóan megdagadva és beleőrülve az egységek halmazának igézetébe és már úgy gyűlölték egymást, hogy nem bírta kivégezni egyik a másikat, hogy ilyen gyűlölet nincs az aljas sakálók között se s ha nem lett volna a törvény, mint a bandita, mind a három ember kiöltötte volna egyik a másik életét, mert hatvanan voltak a játékosok s a hatvan ember összes egységei, vagyis kerék harmincezer egység, huszas-huszas halmazban ott állt egyenlően elosztva a játékosok előtt és nem bírtak egymással. Akkor, hogy hiába próbálkoztak és az arcukon már inas volt az erőlködéstől a hús, megrohanták az egymással embert s fejszékekkel kényszerítették, hogy üljön közéjük a maga ártatlan ötszáz egységével és fordítsa meg a szerencsét.

— Gyere, szent ember! — mondták neki. — De ne próbálj csalni, mert széthasítjuk a fejed! Megindult a játék és azt hitték, hogy az egymással ember félni fog. De nem félt. Hidegen, biztosan, arcán az utálkozás fölényével játszott.

— Tét, — mondta.
— Tartjuk!
— Ujra!
— Ujra!
— Háromszoros!
— Adjuk!

Igy ment a játék s az ember egyre nyert. Biztos keze volt, hideg agya az elborult agyúak között, fölénye volt s a három ember már retteget bensejében előtte és gyűlölte, mert előttük fogták a halmazok s a papíregységek nagy halomban gyülekeztek. Kiverte őket a verejték, az izzadta tapadt a kihűlt hátukhoz, a nyelvük lassan forgott és a puffadt, párolt ereikben lihegve rohant a vér. Ritka voltak, rondák, utálatosak, sárgák, sóvárák, ijedtek, gyávák, megaláztatottak, rettegők, rabok, rab-szolgák és a szívükben valamennyien gyilkosok.

Estig tartott a csata, akkor az ember felállt. Halom állt előtte, harmincezer egységnyi

...ki, hogy
...és szét.
...ett volna,
...emmel és
...tisztítala-
...vetettek

pénz, amely rossz szagú volt az emberi izzadságtól és az emberi indulatoktól. Előtte a sápadt és a fojtott gyűlölettel izzó emberek tömege, buta és aljas tömeg, undok, mint a nyálka: ez a halom pénz ezeknek a fotográfiaja volt, mert az emberek átvették a pénz tulajdonosságait és a pénz meg ezeket az embereket.

Az ember meg ott állt és útálta őket és lenézte őket, ezeket a barmokat, akik így megszenvedtek és elaljasodtak és bizony állatnál rosszabbak lettek és úgy tapadtak szemükkel a halom papírra, hogy mindenért hajlandók lettek volna érte. Olyan ronda volt az arcuk, hogy végkép meg kellett újdlnia őket, az életüket, a céljaikat és a pénz meg ezeket az embereket.

Mennyi pénz! — mondták.

Az ember torkát fojtogatta a csömör, gyűfát rántott el s meggyújtotta az egész halmast, amelyet reggeltől estig nyert. A papirok remekül égtek, szép máglya lett belőlük s az emberek olyan megdöbbenve bámultak a lángokba, mint akiket hirtelen elhagyott az értelem s valami örület nyugózi le az életüket. Csak akkor ocsúdáltak fel, mikor a papirok, mind a harmincezer egység, elhamvadt már és nem maradt más utánuk, mint egy csomó hamu. Akkor elfogta vérüket a gyilkos örület, felordítottak és nekirohantak az embernek, aki már felvette a fejszéjét.

— Bítang! — ordították — elégetted az egész keresetünket! Elégetted ennyi pénzt! Te gyilkos!

Arra nem gondoltak, hogy az előbb már szabály szerint elvesztettek mindent, csak azt látták, hogy kétszázötven napi keresetüket percek alatt megette a tűz.

Az ember meg ott állt fejszével a kezében, kiállta a rohamukat és nem mérték bánani a fejsze miatt, mert látták, hogy valakinek közülük meg kell halnia és egyik se akart az lenni. Az ember mindezt látta és látta még az előbbi megdöbbenet tekintetüket is, felért a torkáig az útlat és úgy rázta az undor, mint az eleven erő. Egy ember, aki reggel az asztalhoz érkezolka, ott állt szorosan előtte és ordított, mint a tébolyult.

— Harmincezer! Atyáristen, harmincezeret elégetett!

— Barom! — mondta neki az ember mély utálattal a hangjában. — Barom, ébredj fel!

Külépett az ajtón és otthagya őket. Elment és nyilván boldog ember lett valahol. Hanem mindez, persze, csak mese.

...össze-
...mást a
...r csupa
...ig a ki-
...a arccal
...k hazá-
...se ma-
...s azon
...t, mert

...sok há-
...n meg-
...nának
...t, hogy
...t, hogy
...zött se
...bandilla,
...egyik a
...tszők s
...s kerék
...mazban
...előtt és
...ba prób-
...az erő-
...embert
...közé-
...és for-

...neki. —
...fejdel
...gy az
...Híde-
...nyével

...nyert.
...gyiak
...ár ret-
...t előt-
...t nagy
...verej-
...hátuk-
...t, pál-
...k vol-
...jed-
...t, rab-
...nyilko-

...er fel-
...ségnyi

Asszonyok dolga

Divatlevél

A csipőig érő fehér szövethől készült kis kabátokat nagyon viselik. Ezek a kabátok úgy szövethől, mint nyersselyemből elkészítve sikkese és praktikusak. Délután, sőt este is bármilyen ruhához kitűnően viselhetők. Sikkese összeállítás a sötétkék vagy fekete rakottszoknyás ruha, rövid kis fehér kabátkával. Fekete és fehér széles csikozású angol selyemruhát említünk amelynek csipőig letűzött és rakott szoknyája szinte virágszerűen nyílt ki fehér-fekete csikozásban, ugyanilyen kis fehér szövethől készült négyzetes kabátkával. A fehér-fekete összeállítás nagyon elegáns.

A cirkuszmintás emprimé stranddivat nagyon kedvelt. A strandruhák között nagyon ügyesek készülnek úgyhogy kis boleróval azok utcára is viselhetők. Praktikusak ezek a bolerós strandtoilettek, mert két célt is szolgálnak. Údén hatnak sima piké vagy vászon strandruhákhoz a kis színes csikozású bolerók is. Sokszor a csikos anyagból hozzávaló fejkendők is készülnek. A short-ruhák között rengeteg a színes összeállítás az „uni” és a mintás kombinációja. Sikkese a short-ruhához viselt kulikalapok, valamint eredetien hatnak a konyhók t-de-éhez hasonló nagy háncs strandkalapok is.

Bordópettyes holba rakott szoknyás, nagyon

sikkese ruhát említünk meg, bordó antilopóvval és nyersszinű shantung kabáttal, amelynek praktikusán rágomolható pettyes reverje a ruhával, nagyon elegáns komplét képez. Viszont a legomolható rever nélkül a kabátot fekete, szintén berakott muszlinruhához is bemutatják. De ezt a nyersszinű shantung kabátot saját reverjével majdnem minden ruhához is kitűnően viselheti a divatos hölgy.

Kedvelt a bordó és kék összeállítás, amelyből két sikkese ruhát említünk meg. Az egyik kék bordó csikos selyemből készült, holba rakott szoknyához kék egyszínű bolerót mutatnak, elől két befűzött csikos gombbal a kis bolerón. A másik sima kék szoknyához viszont skótszerű bordó kékkockás, sikkese szövethővet kabátot mutattak.

A két ruha nagyon praktikus nyaraláshoz is, a szövethővet összeállítás a hegyek között nyaraló este kabátot kívánó dáma részére nagyon beválk. Ajánlatos és mindig praktikus a pasztel-színű szövethől készült kabát, különösen azok részére, akik este fázna és már augusztus vége felé jobban kedvelik vacsorázó helyeken a szövethővet kabátot a selymes komplénál. A „tojáshéj” színű kabátok szintén kedveltek és divatosak.

A konyha körül

Könnyű ételek, amelyek most is olcsók

Ha az asszonyok a drágaságról panaszkodnak és felhozzák azt, hogy még most is vannak olcsó ételek, főleg főzelékek, amelyek készítésével könnyűtünk kissé a bűdzsénken, majdnem mindig azt az ellenvetést halljuk, hogy nem lehet folyton tökfőzeléket vagy párolt káposztát enni. Mai receptjeinkkel segítségül akarunk szelni a főzési-fantazia nélküli haziaszónyoknak és az olcsó nyersanyagok: káposzta, kel, uborka, paprika, paradicsom, tök újszerű elkészítési lehetőségeit adjuk. Van még olcsó és vacsorákra alkalmas nyersanyag: a gomba, jobbanmondva a most kapható különféle gombák. A gombapaprikás vagy pórkölt sok hagymával, elegendő zsirral izletesen elkészítve, melléje ésvízben kifőzött burgonyával olyan étel, amely minden héten egyszer sorra kerülhet.

Gombával töltött paradicsom. 4 személynek 40 deka gombát veszünk. Egy fej vöröshagymával együtt finoman elvagdossuk, elvágott zöldpetrezselyemmel, sóval, borssal 8 deka vajban puhára pároljuk. Kivajunk 8-10 egyforma paradicsomot és annak belsejét szintén a gombához adjuk. Ha elkészült a töltelék, beletöltjük a paradicsomba, vajjal kikent tűzálló formába rakjuk és 10 percig sütjük. Reszelt sajtjal meghintve tálaljuk.

Uborkapörkölt. Vöröshagymát finomra elvágunk és zsiron pároljuk. Majd pirospaprikát szorunk rá és hámozott uborkát finom metélőre vágva, de egypár zöldpaprikát is, ugyancsak elvágva. Sózzuk és apránként nagyon kevés vizet öntve rá, pároljuk. Ha üveges lett, két kanál vízben egy evőkanál lisztet habarunk el és hozzákeverünk. Megsózzuk. Mielőtt egészen elkészült, tegyünk burgonyát hozzá és azzal készítsük el. Adjunk melléje daragaluskát is. Daragaluska: Egy tojássúlyú vaj, két tojássúlyú dara egy egész tojással jól eldolgozva. Vízben jól kifőzzük és pirított zsemlyemorzsával tálaljuk.

Gombapogácsák. A gombát húsdarálon át daráljuk. Tojással, tejjel azatott kinyomott zsemlyével, zsemlyemorzsával, sóval, borssal, petrezselyemmel fűszerezve, darált hús módjára készítjük el, ha kell, zsirt is adunk hozzá. Pogácsákat formálunk, azokat forró zsirban sütjük főzelék mellé.

Különleges töltőtpaprika. A magházától megtisztított paprikát nem forrázzuk le és nem tesszük vízbe se, csak megtöröljük. A szokásos módon töltjük izesen elkészített darált hússal és abált rizzsel. Most minden egyes paprikát vékony szalonnában göngyölünk és tepsiben kevés zsirral és vízzel sütjük gyakori öntözés mellett. Végül tejjel finom mártást készítünk azaz a zsirral ami a tepsj alján van. Melléje burgonyát és káposztasalátát adunk.

Sült paradicsom. Egészen kemény paradicsomokat megmosunk, hasábokra vágjuk és forró olajban mindkét oldalukat megsütjük. Csak sütés után sózunk, meghintjük elvágott petrezselyemmel.

Tök főzelék-feltétnek. A tököt két cm. vastag csíkokra vágjuk, megmártjuk szorított tejben, lisztben és gyorsan kisütjük forró zsirban. Finomra vágott smitlinggel szorjuk meg.

Kel süte (vacsoraötlet). A keljelet megtisztítva durva külső leveleitől, négyfelé vágjuk, sósvízben puhára főzzük és szítán lecsurgatjuk. Vastag palacsintatésztaiban megforgatjuk egyenként és zsirban azonnal sütjük. Panírozva is elkészíthetjük. Melléje tartármártást vagy elkészített burgonyasalátát adunk.

Töltött keljelek. Kis keljeleket kissé megvagdossunk, hogy törzsük vékonyodjék és sósvízben főzzük őket. Ha a szítán kihültek, egyenként széthajtjuk a leveleket és nyers kolbásztöltelekkel vagy izesen elkészített darált hússal megkenjük. Visszahajtjuk a leveleket, atkötjük a keljeleket és kevés hagymával, zsiron pároljuk. Tálalásnál négyfelé vágunk minden fejlet, becsinalmártással tálaljuk és petrezselymes ujborgonyával. Mártás: Rántást készítünk 8 deka vajból vagy zsirból 5 deka lisztel, feleresztjük lehetőleg levessel, fűszerezük sóval, borssal, citromlével, zöldpetrezselyemmel és beleteszünk 5 deka finomra vágott gombát. Ha levesünk nincs, akkor tejfellel leigrozzuk és vízzel eresztjük fel.

Tojás magyar bundában. 5 deka zsirban fél fej vágott, vöröshagymát pirítunk, adunk hozzá pirospaprikát. Fél liter tejjel elhabarunk 10 deka lisztel és ezt a forró zsirba öntjük, sózzuk, felforraljuk és átszűrjük a mártást. Most kisebb zöldpaprikákat magházuktól megtisztítunk és minden paprikába egy egész nyers tojást ütünk. A paprikákat egyenként szűrőkanálba téve forró zsirban tojással együtt megsütjük. Tálba rakjuk és alája öntjük a tejeles mártást.

Lerakott lecsós rizs. (6 személyre.) Félkiló jó rizst vízen szemesre párolunk. 6 nagy zöldpaprikát megtisztítva és elvágva, zsiron, kevés vízzel puhára párolunk. Negyedkiló paradicsom héját lehuzzuk, felszeleteljük és besózzuk. Mély tűzálló edényt kizsirozunk, lerakunk egy sor rizst, rá egy sor paprikát, megint rizst, paradicsomot, tetejére rizst. Sütőbe tesszük negyedóra, majd megöntözzük negyedliter jó tejfellel. Közben minden személynek egy sertéskarajt hirtelen mindkét oldalán kisütünk és miután a tejfelt ráöntöttük a rizsre, tetejére rakjuk a karajokat, azok tetejére kevés tejfelt öntünk és még 10 percre a sütőbe tesszük. A tűzálló tálban tálaljuk és jégbehűtött uborkasalátát vagy kovászos-uborkát adunk melléje

Fehér, könnyű, nyári kisestélyi ruha, sötétvörös hárszínű szalag övvel. A vállat színes virágcsokor díszíti. Fiatal leányoknak is igen alkalmas

LEGUJABB

Esküt tettek az ország tiz tartományának királyi helytartói

Szombaton dé'ben életbelépett az új közigazgatási rend

Bucuresti. Saját tud. Szombaton déli fél 1 órára volt kitéve a királyi palota tróntermében az új közigazgatási törvény ünnepélyes kihirdetése és az újonnan kinevezett tiz királyi helytartó eskütétele. A Calea Victoriei levő királyi palota előtt rengeteg gépkocsis sereglett össze ebből az alkalomból. Bent a palotában, a trónteremben a királyi tanácsosok, a miniszterek, az államtitkárok, a Semmitőszék tagjai, az állami főellenőrök és a törvényhozó tanács tisztviselői foglaltak helyet. Az új közigazgatási törvényt Armand Calinescu belügyminiszter készítette, akinek ebben a munkájában Teodor Marinescu államtitkár és Petre Ștefanescu, a helyi közigazgatások vezérigazgatója voltak a munkatársai. A szöveget Alesianu professzor vizsgálta felül. A kihirdetés ünnepélyes voltára való tekintettel a törvényt három példányban nyomtatták ki. A királyi dekretumot két marokkénbe kötötték és Armand Calinescu nyújtotta át Ófelségének. A törvényrendelet újítása az, hogy a tartományi kormányzókat „királyi helytartó” címmel ru-

házza fel. Ófelsége aláírta az új közigazgatási törvényt, majd a királyi helytartók eskütétele következett, akik Ófelsége II. Károly király kezébe tették le az esküt.

Az ünnepélyes aktusról a rádió helyszíni közvetítést adott. A királyi palotából való távozáskor filmfelvételeket készítettek, hogy a nagyjelentőségű eseményt a jövő számára is megörökítsék.

A tiz újonnan kinevezett királyi helytartó a következők:

Cernaui: Victor Cadere, volt belgrádi követ.
Bucuresti: Gane, a törvényvéleményező tanács volt elnöke.
Iasi: Negruzzi.
Chisinau: Ottescu.
Galati: Binusianu.
Constanta: Nicolau tábornok.
Craiova: Scarsiroreanu tábornok.
Temesvár: Marta tábornok.
Kolozsvár: Hanzu tábornok.
Gyulafehérvár: Papp Danila tábornok.

Szovjet-Oroszország tovább folytatja a hadi készülődéseit

A mandzsuhári viszályok alkalmával sok tiszt és katona szökött meg a szovjet csapatokból. — Moszkvában megrohanták az élelmiszer-boltokat

Párizsból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a legutóbbi orosz-japán viszálykodások idején nagyon sok orosz tiszt és katona felhasználta a zürzavart és megszökött csapatától. Vorosilov hadügyi népbiztos erélyes intézkedéseket tett a szökevények ellen. Chabarovban külön hadbiróságot állítottak fel, amely a szökevények ügyével foglalkozik.

Oroszországban a mandzsuhadi hadszíntéren létrejött fegyverszünet ellenére nagy hadi készülődés folyik. Moszkvában nap-nap után friss zászlóaljak menetelnek végig, amelyeket Mandzsuriába szállítanak. A hadügyi népbiz-

tosság behívta az 1917—18-ban született tartalékosokat is.

A háborús hírekre Moszkva lakossága megrohanta az állami élelmiszerüzleteket, melyek csak erőfeszítéssel tudták kielégíteni a közönséget. Propaganda szempontból piacra dobták a tartalékokat is, de az üzletek így is órák alatt kiürültek. Az árukészletek jelentékeny részét üzerek vásárolták össze, akik azonnal 20 százalékos felárral adták tovább az élelmiszerüzleteknek. Ennek következtében az árak ugrásszerűen emelkedtek. Egy kiló vaj ára 16 rubelre, a kenyér ára pedig 5 rubelre szökött fel.

A cseh katonatiszti szövetség nyilatkozata megnehezítette a nemzetiségi kérdés megoldását

Az angol, német és francia sajtó rosszalja a tisztek beavatkozását

Prágából jelentik: Politikai körökben nagy feltűnést keltett az a nyilatkozat, melyet a cseh katonatisztek szövetsége adott közre. A nyilatkozat a következőképpen szól:

„Az állam tekintélye maga az erő és ez egyben szimbólum is és éppen ezért minden körülmények között érintetlennek kell maradnia a köztársaság egész területén. Államunk tizezrek vére és halála árán született meg. Számítatlan harcban hullott cseh vérből támadt a cseh hadsereg. Mi, katonatisztek, akik elsőnek vagyunk a halálnak szánva, felelősségünk teljes tudatában és azzal az elhatározással,

hogy Masaryk örökségét minden eszközzel megvédelmezzük, jogot érzünk ahhoz, hogy fel-emeljük óvószavunkat és kijelentsük, hogy az állam tekintélye semmi néven nevezhető módon nem csökkenthető és nem szűkíthető. Egyetlen szóval, egyetlen tettel sem szabad ezen az úton visszavonulnunk, csak a mai helyzetben tudunk élni, dolgozni, védekezni és küzdeni. Meghalni tudunk, de nem tudunk tovább visszavonulni és egyetlen lépést sem engedhetünk!”

Londonból jelentik: A Daily Mail prágai levelezője aggodalommal szól a cseh katon-

tisztek nyilatkozata által teremtett helyzetről. Azt mondja, hogy az végzetesen megnehezíti Hodzsa helyzetét. Az utcákon már nyíltan beszélnek róla, hogy Hodzsa menesztése és a közhatalomnak a katonaság által való átvétele rövidesen bekövetkezhetik. A cseh hadsereg a nemzetiségi tárgyalásoknál eddig még háttérben maradt, de mindig az erősebb politikát hangsúlyozta a nemzetiségek ellen.

Berlini jelek szerint a német lapok is behatóan foglalkoznak a cseh katonatisztek nyilatkozatával és azt kardesörtetésnek minősítik. A párisi sajtó is elítéli a cseh katonatiszti szövetség nyilatkozatát. A lapok megállapítják, hogy az csak a helyzet súlyosbítására vezet. Egyes lapok prágai értesülés alapján azt igyekeznek bizonyítani, hogy a nyilatkozatot a tartalékos tisztek adták ki, s ezért azt magánvéleménynek kell tekinteni. Egyedül az „Ordre” című baloldali lap helyesli az állásfoglalást és annak következményeképpen úgy ítéli meg a helyzetet, hogy Csehszlovákiában sürgős helpolitikai változásra van kilátás.

ÖSSZEHIVTÁK A CSEHSZLOVÁK LEGFŐBB ÁLLAMVEDELMI TANÁCSOT

Nagy izgalommal tárgyalják Párisban a Prágában megjelenő Bohemia híradását. A lap azt jelenti, hogy keddre összehívták a legfőbb csehszlovák államvédelmi tanácsot. Ezt a lépést a német katonai készülődésekkel kapcsolatban nagyjelentőségűnek mondják.

Apróhirdetések

Adás-vétel

Füldökád
jókarban levő eladó, rövid zongora bérbeadó. Oradea, Str. Bratianu 45.

Szentképek
minden nagyságban kerettel és anélkül is kaphatók. Frenzel. Oradea, Str. Vlahuta No. 44.

Bélyegek
nagyobb gyűjteménydarabonként is olcsón kaphatók. Oradea, Str. Moldova 20. emelet, balra, délelőtt 9—10, délután 3—5.

Egy
teljesen új rummi (rómi) eladó. Oradea. Vanke, Str. Sztaroveszky 7.

Különféle

Lakótársnak
menne komoly varrónő, magános urinőhöz. Címeket „Komoly” jellegére a kiadóba kérek.

Faapritó
üzlet kintű helyen azonnal átvehető. Géczy Iván, Nagyvárad. Principele Mihai 10.

Neotox
biztos hatastu sváb és ruszlibogáritószer. Dobozonként 18 lei kapható gyógyszerárakban és szaküzletekben. Főraktár Farmacia Regele Mathias, Oradea. Str. Vlahuta 46.

Házasság

Férjhez
odnam 27 éves r. kat. vallású leányomat hozza illő uriemberhez. Leveleket „Komoly” jellegére a kiadóba kérem küldeni.

szól: a Szent László-nyomda Rt. körirtógépen
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5

Lakás

Kapualatti
butorozott szoba kiadó, Nagyvárad, Stefan cel Mare 17.

Szép
utcai szoba, konyha mellékhelyiségekből álló lakás szept. 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Ioan Ghica 17-a.

Kiadó
utcai 2 szoba, előszoba, konyha, mellékhelyiséggel, Oradea. Str. Bratianu no. 52.

Kiadó
1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Egy szoba,
előszoba, konyhas lakás szept. 1-re kiadó. Str. Take Ionescu 9.

Kiadó
egy szoba, konyha, élskamara és ugyanott egy szoba butorozva, vagy anélkül azonnalra Oradea, Str. Eroul Necunoscut 23. szám.

Alkalmazás

Ügyes
retusörnök, szerény igényekkel felveszek, Barabás fényképész, Dumbrăveni, Tarnava-Mică.

Jobb leányt
gyermekhez keresek, Kovátsné, Nagyvárad. Str. Sinaia 4.

Mindenes
bejárónőt keresek, Nagyvárad. Str. A. Treb. Laurian No. 18.

Megbízható
jól főző mindenest azonnalra keresek. Nagyvárad, Str. Avram Iancu No. 6.

Okleveles tanítónő
házitanítónői állást keres szept. 1-re. Cim a kiadóban.